

Examining the Relationship Between the Dark Triad of Personality and Moral Idealism with Academic Cheating Among University Students: The Mediating Role of Conscientiousness and Honesty-Humility

Farzane Mikaeeli manee^{1✉} | Behnaz Dehghan² | Behzad Arzhangi³
| Mahdi Shirzade⁴ | Fereshte Rezaei⁵ | Elham Elahi⁶

1. **Corresponding Author:** Associate Professor, Department of Educational Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Urmia University, Urmia, Iran. **Email:** f.michaeli.manee@gmail.com
2. PhD in General Psychology, Urmia University, Urmia, Iran. **Email:** behnaz.dehghan@gmail.com
3. M.A. in Educational Psychology, Urmia University, Urmia, Iran. **Email:** behzadarjang40@gmail.com
4. M.A. in Educational Psychology, Urmia University, Urmia, Iran. **Email:** mahdishirzade313@gmail.com
5. M.A. in Educational Psychology, Urmia University, Urmia, Iran. **Email:** f.rezaei966@gmail.com
6. M.A. in General Psychology, Urmia University, Urmia, Iran. **Email:** elhamelahi83@gmail.com

Article Info	ABSTRACT
<p>Article type: Research</p> <p>Received: 2/04/2025 Revised: 24/05/2025 Accepted: 10/07/2025 Published: 16/08/2025</p> <p>Keywords Dark Triad of Personality, Moral Idealism, Conscientiousness, Honesty-Humility, Academic Cheating.</p>	<p>Objective: This study investigates the relationship between the Dark Triad of personality traits and moral idealism with academic cheating among university students, focusing on the mediating roles of conscientiousness and honesty-humility.</p> <p>Method: The research employed a descriptive-correlational design based on structural equation modeling. The statistical population consisted of 12,000 students at Urmia University during the 2023–2024 academic year. Using Cochran's formula with a 5% margin of error, a sample of 384 students was selected through simple random sampling. Participants completed the Dark Triad Personality Questionnaire (Johnson & Webster, 2010), Forsyth's Ethics Ideology Scale (1980), the short form of the NEO Personality Inventory (McCrae & Costa, 1985), McCabe and Treviño's Academic Cheating Questionnaire (1996), and the HEXACO Personality Inventory (2004). Data analysis was conducted using AMOS version 24.</p> <p>Findings: The study indicates that all paths in the research model are statistically significant at the 95% confidence level, based on T-statistics and path coefficients. The findings reveal both positive and negative effects of personality traits (narcissism, Machiavellianism, sociopathy, and moral idealism) on the mediating variables (conscientiousness and honesty-humility), which in turn influenced academic cheating.</p> <p>Conclusion: Based on the results of the analyses and the direct relationship between Dark Triad of personality traits and academic cheating, the enhancement of moral virtues within university environments—grounded in Islamic teachings—is recommended.</p>

Cite this article

Mikaeeli Manee, F., Dehghan, B., Arjangi, B., Shirzadeh, M., Rezaei, F., & Elahi, E. (2025). Examining the Relationship Between the Dark Triad of Personality and Moral Idealism with Academic Cheating Among University Students: The Mediating Role of Conscientiousness and Honesty-Humility. *Applied Issues in Islamic Education*, 10 (2), 129-156.
<http://dx.doi.org/10.61882/qaiie.10.2.3>

© The Author(s). Publisher: Academy of Scientific Studies in Education.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction and Objective: Higher education systems, in addition to fostering students' academic development, bear the crucial responsibility of strengthening their moral values, as students represent a talented group and the future builders of society. Academic cheating is one of the most serious problems in educational settings, threatening the quality of education, fairness in evaluation, and students' ethical values.

Previous studies have shown that negative personality traits—especially the Dark Triad of narcissism, Machiavellianism, and psychopathy—can predispose individuals to unethical behaviors such as cheating. In contrast, positive personality traits such as conscientiousness and honesty–humility, along with moral idealism, play an important deterrent role in reducing such behaviors. However, the interaction between dark traits and positive moral traits, as well as the mediating role of the latter in relation to academic cheating, has not yet been comprehensively examined among university students. This study aims to fill this gap by investigating the relationship between the Dark Triad of personality and moral idealism, and academic cheating, while also examining the mediating role of positive personality traits such as conscientiousness and honesty–humility. Accordingly, the study aims to answer the following key question: **Do positive personality traits such as conscientiousness and honesty–humility mediate the relationship between the Dark Triad of personality and moral idealism, and academic cheating among students?**

Method: This research is applied in terms of its objective and descriptive-correlational in terms of data collection, specifically based on structural equation modeling (SEM). The statistical population consisted of 12,000 students at Urmia University during the 2023–2024 academic year. Using Cochran's formula with a margin of error of 0.05, a sample of 384 students was selected through simple random sampling.

Data were collected using questionnaires (which included demographic information and specialized items) and analyzed with AMOS version 24. To measure the Dark Triad of personality, the MDT questionnaire was used, comprising three subscales: narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. Cronbach's alpha coefficients in this study were 0.75 for Machiavellianism, 0.63 for psychopathy, and 0.85 for narcissism. Moral idealism was assessed using Forsyth's questionnaire, which included 10 items, with reliability reported at 0.74. Conscientiousness was measured using the NEO-FFI, and honesty–humility was measured using the HEXACO-PI-R, with Cronbach's alpha coefficients of 0.81 and 0.77, respectively. Academic cheating was measured using McCabe and Treviño's questionnaire, which consists of 10 items across two subscales (exam cheating and assignment cheating), with reliability reported at 0.81.

Scoring of the questionnaires was based on 5-point and 9-point Likert scales. The validity and reliability of all instruments had been previously confirmed in various studies, enabling examination of the relationships among the Dark Triad of personality, moral idealism, positive personality traits, and academic cheating.

Findings: Demographic data showed that 52.3% of respondents were female and 47.7% male, with the largest age group being 21–25 years (59.9%). The majority of students were undergraduates (80.7%), and participants represented various faculties of Urmia University, including engineering, agriculture, veterinary medicine, literature, economics and management, computer science, natural sciences, architecture and urban planning, sports sciences, and natural resources.

Tests of skewness and kurtosis confirmed that the data were normally distributed, and descriptive indices of the variables were within acceptable ranges. Hypotheses were tested using SEM with AMOS version 24, and model fit indices indicated good fit with the data (RMSEA = 0.056, CFI = 0.951, $\chi^2/df = 2.187$).

Direct effects analysis showed that narcissism, Machiavellianism, and psychopathy had significant negative effects on conscientiousness and honesty–humility, and significant positive effects on academic cheating. In contrast, moral idealism had significant positive effects on conscientiousness and honesty–humility, and a significant negative effect on academic cheating.

Indirect effects through conscientiousness and honesty–humility demonstrated that these personality traits significantly influenced academic cheating. Examination of total effects confirmed that the combined direct and indirect effects of all paths were significant, indicating that personality traits and moral idealism play a substantial role in predicting academic cheating.

Conclusion: This study, conducted to examine the relationship between the Dark Triad of personality traits (narcissism, Machiavellianism, and psychopathy) and moral idealism, and academic cheating, while considering the mediating role of conscientiousness and honesty–humility among students, revealed that negative personality traits are directly and indirectly associated with reduced conscientiousness and honesty, thereby increasing the likelihood of unethical behaviors such as cheating. These findings are consistent with previous studies, including those of Mahmoud Fakhkhe (2023), Curtis (2023), and Sijtsma et al. (2019), which explain that individuals with dark personality traits tend to disregard the rights and needs of others in pursuit of their own goals, sometimes engaging in deceptive or dishonest behaviors.

Furthermore, moral idealism was found to have a significant positive effect on conscientiousness and honesty, acting as a deterrent against cheating. This result aligns with the studies of Mahini (2022) and Mir & Rezapour (2024). The present findings can also be interpreted through the lens of Islamic teachings: The Qur'an and the sayings of the Prophet (PBUH) emphasize honesty, conscience, humility, and respect for others' rights, while traits such as narcissism, Machiavellianism, and psychopathy stand in opposition to these values.

Analysis of indirect effects confirmed that personality traits influence academic cheating through their impact on conscientiousness and honesty, highlighting the mediating role of these positive traits. The study's limitations include its focus on a specific age group, which may restrict generalizability.

It is recommended that educational and counseling programs be designed to strengthen Islamic moral values and highlight the negative consequences of dark personality traits, particularly by introducing successful religious and academic role models and reinforcing positive moral traits such as conscientiousness and honesty. Future research should employ larger samples across different academic levels and universities and utilize multi-method assessment tools to more precisely examine the mediating and moderating effects of personality traits on ethical and unethical behaviors.

Acknowledgements

The authors would like to express their gratitude to Urmia University for facilitating this research, as well as to all the students who participated and contributed to the study.

Ethical Considerations: The authors affirm that all ethical principles were observed in conducting and publishing this research, and this has been confirmed by all contributors.

Conflict of Interest

The authors declare that there are no financial or non-financial conflicts of interest related to this study that could have influenced its findings or interpretations.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و
برنامه‌ریزی آموزشی

پژوهشگاه تعلیم و تربیت

پژوهشگاه
مطالعات آموزش و پرورش

بررسی رابطه سه گانه تاریک شخصیت و ایده آل گرایی اخلاقی با تقلب تحصیلی در دانشجویان: نقش میانجی با وجدان بودن و صداقت-تواضع

فرزانه میکاییلی منبع^۱ | بهناز دهقان^۲ | بهزاد ارژنگی^۳
مهدی شیرزاده^۴ | فرشته رضایی^۵ | الهام الهی^۶

۱. نویسنده مسئول: دانشیار، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانش‌کده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران. f.michaeli.manee@gmail.com یا **نا مه**:
۲. دکترای روانشناسی عمومی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران. behnaz.dehghan@gmail.com
۳. کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران. behzadarjang40@gmail.com
۴. کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران. mahdishirzade313@gmail.com
۵. کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران. f.rezaei966@gmail.com
۶. کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران. elhamelahi83@gmail.com

چکیده	اطلاعات مقاله
<p>هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه سه‌گانه تاریک شخصیت (ماکیاولیسم، خود شیفتگی و جامعه ستیزی) و ایده‌آل‌گرایی اخلاقی با تقلب تحصیلی با در نظر گرفتن نقش میانجی ویژگی‌های شخصیتی با وجدان بودن و صداقت-تواضع در دانشجویان انجام شده است.</p> <p>روش: روش پژوهش، توصیفی و از نوع همبستگی مبتنی بر مدل معادلات ساختاری است. جامعه آماری پژوهش را دانشجویان دانشگاه ارومیه (N=12000) در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ تشکیل می‌دادند. از میان دانشجویان دانشگاه ارومیه ۳۸۴ نفر با استفاده با توجه به فرمول کوکران با در نظر گرفتن خطای ۰/۰۵، و به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند و به پرسشنامه سه‌گانه‌های تاریک شخصیت جانسون و وبستر (۲۰۱۰)، پرسشنامه ایدئولوژی‌های اخلاقی فورسیث (۱۹۸۰)، فرم کوتاه پرسشنامه صفات شخصیت (NEO) مک کری و کاستا (۱۹۸۵)، پرسشنامه تقلب تحصیلی مک کابی و تروینیو (۱۹۹۶) و پرسشنامه شخصیتی هگراکو (۲۰۰۴) پاسخ دادند. تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش با استفاده از نرم افزار AMOS 24 استفاده شده است.</p> <p>یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که تمامی مسیرهای مدل تحقیق، بر اساس آماره‌های T و ضرایب مسیر، در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار هستند. این نتایج تأثیرات مثبت و منفی متغیرهای شخصیتی (خودشیفتگی، ماکیاولیسم، جامعه‌ستیزی و ایده‌آل‌گرایی اخلاقی) را بر متغیرهای میانجی (با وجدان بودن و صداقت) و در نهایت بر تقلب تحصیلی نشان می‌دهد.</p> <p>نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج به دست آمده از تحلیل‌ها و ارتباط مستقیم صفات تاریک شخصیت و تقلب تحصیلی، ضرورت ارتقای فضایل اخلاقی در محیط‌های دانشگاهی با استناد به آموزه‌های اسلامی پیشنهاد می‌گردد.</p>	<p>نوع مقاله: پژوهشی</p> <p>دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۰۸ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۳/۰۳ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۴/۱۹ انتشار: ۱۴۰۴/۰۵/۲۵</p> <p>کلیدواژه‌ها سه گانه تاریک شخصیت، ایده آل گرایی، با وجدان بودن، صداقت-تواضع، تقلب.</p>

میکاییلی منبع، فرزانه، دهقان، بهناز، ارژنگی، بهزاد، شیرزاده، مهدی، رضایی، فرشته، و الهام (۱۴۰۴). بررسی رابطه سه گانه تاریک شخصیت و ایده آل گرایی اخلاقی با تقلب تحصیلی در دانشجویان: نقش میانجی با وجدان بودن و صداقت-تواضع. *مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی*، ۱۰ (۲)، ۱۵۶-۱۲۹.
<http://dx.doi.org/10.61882/qaiie.10.2.3>

استناد

© نویسندگان.

ناشر: پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش.

مقدمه

نظام‌های آموزش عالی، به‌عنوان بارزترین نمود سرمایه‌گذاری نیروی انسانی، نقش بسیار مهمی را در تربیت و تأمین نیروی انسانی کارآمد برعهده دارند که در این میان دانشجویان قشر مستعد و برگزیده جامعه و سازندگان آینده هر کشور هستند (میرمهدی پور کوه کمر و همکاران، ۱۴۰۳: ۱۳۷). از این رو یکی از وظایف مهمی که انتظار می‌رود دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی در کنار کسب علم به آن توجه کنند، مسائل و ارزش‌های اخلاقی و شخصیتی در دانشجویان است. تقلب تحصیلی به‌عنوان یکی از معضلات جدی در محیط‌های آموزشی شناخته شده است که می‌تواند تأثیرات منفی گسترده‌ای بر نظام آموزشی و ارزش‌های اخلاقی داشته باشد. ارزش‌های اخلاقی شامل اصول و ارزش‌هایی است که در جامعه و محیط آموزشی ترویج می‌یابند و بر رفتارها و تصمیم‌گیری‌ها در افراد اثر می‌گذارد. این ارزش‌ها می‌توانند شامل افراد احترام‌آمیز، عدالت، همکاری، صداقت و مسئولیت‌پذیری باشد (احمدی و همکاران، ۱۴۰۲: ۳۱). تحقیقات نشان می‌دهند که ویژگی‌های شخصیتی خاص، به‌ویژه سه‌گانه تاریک (نارسیسیسم، ماکیاولیسم و ضداجتماعی)، می‌توانند نقشی تعیین‌کننده در گرایش افراد به تقلب داشته باشند (اویگو و همکاران^۱، ۲۰۲۲: ۶۳؛ کورتیس^۲، ۲۰۲۳: ۳). تقلب شامل اعمالی مانند سرقت علمی^۳ (جرب و همکاران^۴، ۲۰۱۸: ۱)، اجازه دادن به دیگران برای کپی‌برداری از کار خود و کپی‌برداری در امتحانات و تکالیف (پاولا^۵، ۱۹۷۸؛ به نقل از اریکسون و مک‌گی^۶، ۲۰۱۵: ۲) است. تقلب تحصیلی و سرقت ادبی از مشکلات رایج در مؤسسات آموزش عالی هستند که اصول اصلی آموزش را تهدید می‌کنند و ارزش‌های اخلاقی و معنوی دانشجویان را تضعیف می‌کنند. این رفتارها نه تنها بر کیفیت آموزش و عدالت در ارزیابی تأثیر منفی می‌گذارند، بلکه موجب کاهش اعتبار نظام آموزشی و اعتماد عمومی می‌شوند (سوزون^۷ و همکاران، ۲۰۲۴: ۳).

در واقع تقلب تحصیلی یک رفتار پیچیده است که تحت تأثیر متغیرهای مختلفی قرار دارد (مک‌کابی و تروینو، ۱۹۹۳: ۵۳۳). تحقیقات نشان می‌دهد ترس از شکست (۷۷٪)، فشار اجتماعی و فشار همسالان (۳۷٪) از دلایل رایج تقلب تحصیلی در میان دانشجویان است (اوروک و همکاران^۸، ۲۰۲۳: ۷). عوامل اجتماعی و شخصیتی گوناگونی نیز در بروز تقلب تأثیر دارند. به‌نظر می‌رسد عوامل شخصیتی مؤثر قابل توجهی وجود دارند؛ به‌عنوان مثال، بررسی شخصیت و رفتارهای اخلاقی دانشجویان نشان می‌دهد که برخی از ویژگی‌های شخصیتی منفی، همچون سه‌گانه تاریک شخصیت، می‌توانند زمینه‌ساز این رفتارها باشند (کورتیس، ۲۰۲۳: ۲-۳). سه‌گانه تاریک شخصیت، شامل ماکیاولیسم (گرایش به دستکاری و فریب دیگران)، خودشیفتگی (احساس خودبزرگ‌بینی) و ضداجتماعی (بی‌تفاوتی نسبت به دیگران)، است که با رفتارهای غیراخلاقی مرتبط هستند (منصوبی فر و همکاران، ۱۴۰۳: ۲). با وجود ریشه‌های متفاوت تشکیل‌دهنده این سه ویژگی با عنوان مثلث تاریک شخصیتی، که زمینه‌ساز بروز برخی از رفتارها

1. Oigo et al
2. curtis
3. plagiarism
4. Jereb et al

5. Pavela
6. Eriksson, MacGee
7. Sozon
8. Orok et al

است، در چند فاکتور مشترک هستند که شامل منش اجتماعی بدخواهانه همراه با گرایش‌های رفتاری به منظور ارتقای خود، سردی عاطفی، چندرویی و پرخاشگری است (زلفی و یزدانیان، ۱۴۰۲: ۱۸۱).

اخیراً در مطالعه‌ای نشان داده شده است ارتباط مثبتی بین سه‌گانه تاریک شخصیت با رفتارهایی مانند سرقت ادبی و تقلب وجود دارد. در این زمینه، ویژگی‌های زیر به دلایل مختلفی تأثیرگذار هستند:

خودشیفتگی سبکی از شخصیت است که با ویژگی‌هایی همچون خودبزرگ بینی، تخیلات افراطی در مورد قدرت، زیبایی و موفقیت، حساسیت زیاد به انتقاد و احساس بی‌نظیربودن مشخص می‌شود (زلفی و یزدانیان، ۱۴۰۲: ۲۰۰). خودشیفتگی به دلیل تأکید بر موفقیت شخصی و نیاز به تأیید دیگران، می‌تواند فرد را به سمت استفاده از روش‌های غیر اخلاقی برای رسیدن به اهداف خود سوق دهد (کورتیس، ۲۰۲۳: ۲). ماکیاولیسم با ویژگی‌هایی مانند بی‌رحمی و تمایل به استفاده از دیگران برای منافع شخصی، ارتباط مستقیم با رفتارهای غیراخلاقی دارد (کولاسکی و همکاران، ۲۰۱۹: ۲). به نقل از کورتیس و همکاران^۱ (۲۰۲۲: ۲). ضداجتماعی نیز به دلیل کمبود همدلی و پشیمانی، خطر تقلب و رفتارهای غیراخلاقی را افزایش می‌دهد. افراد ماکیاولیسم بیشتر به رفتارهای پرخطری مانند تقلب، زورگویی، سوءاستفاده از دیگران در روابط شخصی، فریبکاری و کلاهبرداری، جرائم مالی، بی‌اخلاقی و عدم توجه به هنجارها، تقلب و دزدی علمی، دروغگویی و خودارتقایی در فضاهای مجازی، پرخاشگری رابطه‌ای و خیانت در روابط و تعهدات بین فردی دست می‌زنند. هم چنین، افراد جامعه ستیز دارای ویژگی‌هایی چون سوء استفاده از روابط بین فردی، دزدی و رفتارهای غیرقانونی، وارد کردن آسیب جسمی به دیگران و دیگرکشی، خودکشی هستند (عبادی و ماشینچی عباسی، ۱۴۰۰: ۷۳). در این راستا تحقیقات متعددی در زمینه متغیرهای تحقیق حاضر انجام شده است. به عنوان مثال در تحقیقی تفاوت‌های جزئی جنسیتی اندکی در رابطه بین متغیرهای سه‌گانه تاریک و تقلب تحصیلی به دست آمده است (اویگو و همکاران، ۲۰۲۲: ۶۴). در تحقیق دیگری نیز ویژگی ضداجتماعی به ویژه جنبه بی‌ملاحظگی آن پیش‌بینی‌کننده قوی در تقلب دانشجویان بود (باران و جانسون^۲، ۲۰۲۰: ۷). یافته دیگری نشان داد رفتار ضد اجتماعی با افزایش‌هایی در بی‌تفاوتی اخلاقی، یک عامل کلی شخصیت تاریک و به طور خاص با ماکیاولیسم مرتبط است (سیتسما و همکاران^۳، ۲۰۱۹: ۱۳۶۱).

یافته‌های علمی در این زمینه با آموزه‌های دینی نیز همخوانی دارند. قرآن کریم در آیات متعددی به ویژگی‌های تاریک شخصیت اشاره کرده است و این ویژگی‌ها را با پیامدهای اخلاقی و اجتماعی آن‌ها مرتبط ساخته است. به عنوان مثال خداوند در سوره نسا (آیه ۵۴) خودشیفتگی را حسادت به کمالات دیگران و در سوره کهف (آیه ۳۶) خود حق‌پنداری و انتظار تحسین معرفی می‌کند. افراد دارای ویژگی‌های خودشیفتگی اغلب گرایش به خودبزرگ‌بینی و احساس مصونیت از قوانین و مقررات دارند. این باور به استحقاق ویژه و نیاز به تحسین دائمی می‌تواند آنان را به سمت رفتارهای متقلبانانه در محیط‌های علمی سوق دهد، زیرا تقلب را ابزاری برای نمایش برتری و دستیابی به موفقیت ظاهری تلقی می‌کنند. در این زمینه پژوهش‌های اصلاحی و همکاران (۱۴۰۲) نشان داد که خودشیفتگی می‌تواند

پیش‌بینی‌کننده تقلب تحصیلی آنلاین در دانشجویان تحصیلات تکمیلی باشد. همچنین، نتایج پژوهش‌ها نشان داد که عوامل زیادی اعم از محیطی، سازمانی، فردی و شخصیتی می‌تواند در شکل‌گیری و بروز این کژرفتاری‌ها تأثیرگذار باشد، اما عوامل روانشناختی و شخصیتی از جمله خود شیفتگی و ابعاد آن نقش مهمی در بروز این گونه رفتارها داشته‌اند (اصلاحی و همکاران، ۱۴۰۲: ۲۵۰).

همچنین، ویژگی تاریخ ماکیاولیسم نیز در قرآن مورد توجه قرار گرفته است. بهره‌کشی از ضعف‌ها در سوره ابراهیم (آیه ۶) به آن اشاره شده است، می‌تواند به استفاده از هم‌کلاسی‌ها برای انجام کارهای غیرقانونی یا اخلاقی مرتبط باشد، تجاوزگری و دروغ‌گویی که در سوره فجر (آیات ۱۱-۱۲) و سوره جاثیه (آیات ۷-۸) آمده‌اند، نیز با تقلب در محیط‌های آموزشی تطبیق دارند. همسو با آیات فوق، مطالعات نیز نشان می‌دهد افراد ماکیاولیست با نگرش‌های دستکاری‌گرایانه و فریبکارانه، تقلب را ابزاری مناسب برای دستیابی به اهداف خود می‌بینند، به‌ویژه در محیط‌هایی که کنترل و نظارت ضعیف باشد (کریستی و گیز، ۱۹۷۰: ۱). ضداجتماعی، به دلیل کمبود همدلی و پشیمانی، به‌صورت واقعیت‌گریزی (سوره نمل، آیات ۱۳-۱۴) و خیال‌پردازی ساختگی (سوره بقره، آیه ۱۱۳) بیان شده است. این ویژگی‌ها در رفتارهایی مانند بی‌توجهی به نتایج بدرفتاری تحصیلی و تأثیر آن بر دیگران، یا نادیده گرفتن مسئولیت‌های اخلاقی در برابر جامعه، مشاهده می‌شود. در این راستا پژوهش‌ها نیز نشان می‌دهد این افراد به دلیل بی‌تفاوتی نسبت به احساسات دیگران، عدم پایبندی به هنجارهای اجتماعی و رفتارهای بی‌رحمانه و ضد اجتماعی بی‌پروا (جونز و پالوس، ۲۰۱۴: ۲۹۴)، احتمال بیشتری برای تقلب نشان می‌دهند. قرآن علاوه بر شناسایی این ویژگی‌ها، راه‌حل‌هایی نیز ارائه می‌دهد. تأکید بر ارزش‌هایی همچون صداقت، عدالت و پرهیزگاری، به‌ویژه در محیط‌های رقابتی، می‌تواند به‌عنوان یک چارچوب اخلاقی برای جلوگیری از رفتارهای غیراخلاقی مانند تقلب عمل کند. برای مثال، سوره حجرات (آیه ۱۳) بر برابری انسان‌ها و دوری از تکبر و برتری‌جویی تأکید دارد، که می‌تواند پاسخی به ویژگی‌های منفی خودشیفتگی باشد.

بنابراین در کنار ویژگی‌های منفی شخصیتی که می‌توانند زمینه‌ساز رفتارهای غیراخلاقی مانند تقلب باشند، ویژگی‌های مثبت اخلاقی نقش مهمی در پیشگیری از این رفتارها ایفا می‌کنند. ایده‌آل‌گرایی اخلاقی، که بر پایبندی به اصول اخلاقی مطلق و پرهیز از آسیب‌رساندن به دیگران تأکید دارد، یکی از این ویژگی‌هاست. ایده‌آل‌گرایی اخلاقی، نه صرفاً یک مکتب فلسفی، بلکه نیرویی محرکه درونی است که افراد را به سوی التزام جدی و بی‌قید و شرط به اصول اخلاقی سوق می‌دهد. به تعبیری دیگر، فردی که دارای دیدگاه ایده‌آل‌گرایانه اخلاقی است، نه تنها به اخلاقیات به‌عنوان مجموعه‌ای از قواعد رفتاری اهمیت می‌دهد، بلکه آن را به مثابه قطب‌نمایی در مسیر زندگی خود تلقی می‌کند. این افراد در هر وضعیتی، اعم از شرایط مساعد و دشوار، می‌کوشند تا رفتار خود را با این اصول هماهنگ سازند. به بیان دقیق‌تر، ایده‌آل‌گرایی اخلاقی صرفاً فهرستی از اوامر و نواهی نیست، بلکه تعهدی عمیق به انجام عمل صواب، فارغ از میزان دشواری یا ناخوشایندی آن است. این اشخاص همواره در پی دستیابی به مطلوب‌ترین نتیجه اخلاقی ممکن بوده و در این راه، از منافع شخصی خود چشم‌پوشی می‌کنند. اعتقاد

راسخ ایشان بر این است که ارزش‌های اخلاقی جهان‌شمول، در تمامی زمان‌ها و مکان‌ها معتبر بوده و شایسته رعایت هستند (کانگ^۱ و همکاران، ۲۰۲۳: ۱۷۲).

ویژگی‌های اصلی ایده‌آل‌گرایی اخلاقی در سه بخش قابل ذکر است. مطلق‌گرایی اخلاقی یعنی باور به اینکه اصول اخلاقی جهانی و تغییرناپذیری وجود دارد که باید همواره رعایت شود. دوم حساسیت به آسیب‌رسانی یعنی نگرانی عمیق درباره تأثیر رفتارهای شخصی بر دیگران و اجتناب از هرگونه عمل مضر و در نهایت بخش سوم تعریف، تمایل به کمال‌گرایی است که تلاش برای دستیابی به استانداردهای اخلاقی بالاتر حتی در شرایط دشوار را می‌رساند (سرینیواسان و آیتال^۲، ۲۰۲۵: ۵۵).

پژوهش‌ها نشان می‌دهد افراد با سطح بالای ایده‌آل‌گرایی، اغلب در تصمیم‌گیری‌های اخلاقی محافظه‌کارانه عمل می‌کنند و از خطرات اخلاقی اجتناب می‌ورزند. تحقیقات اخیر نیز نشان می‌دهند که ایده‌آل‌گرایی اخلاقی با کاهش رفتارهای غیراخلاقی در محیط‌های آموزشی ارتباط مثبت دارد. برای مثال، در پژوهشی که توسط عظیم پور و همکاران (۲۰۲۱: ۱۲۷) انجام شده است، مشخص گردید میزان تعهد‌گریزی اخلاقی دانشجویان با تقلب دارای رابطه‌ای معناداری است. در تحقیق دیگری نیز ایده‌آل‌گرایی کم، قادر به پیش‌بینی رفتارهای غیراخلاقی بود (گل پرور، ۱۳۹۴: ۱). تحقیقات خارجی نیز نتایج مشابهی گزارش می‌کنند. در تحقیق اخیر که در دانش‌آموزان انجام شده است قضاوت‌های اخلاقی دانش‌آموزان به طور معنادار با تقلب مرتبط بود (ژاو و همکاران^۳، ۲۰۲۴: ۳). در پژوهشی وادرا و پاتکی^۴ (۲۰۲۱: ۱۰۶۱) نشان دادند که باورهای اخلاقی قوی، به طور معناداری با کاهش احتمال تقلب فعال و منفعل مرتبط است. این مطالعه همچنین بر اهمیت نقش هنجارهای اجتماعی و فرهنگ سازمانی در شکل‌گیری رفتار اخلاقی دانش‌آموزان تأکید می‌کند. این تحقیقات همچنین بر اهمیت هنجارهای اجتماعی و فرهنگ سازمانی در ترویج رفتار اخلاقی در محیط‌های آموزشی تأکید می‌کنند. در این میان تحقیقات قبلی نشان داده‌اند که مداخلات آموزشی می‌توانند در افزایش حساسیت اخلاقی/مذهبی در رشته‌های مختلف مانند حسابداری (تیلور^۵، ۲۰۱۳: ۱۷۲)، پرستاری (انجو و گونش^۶، ۲۰۲۱: ۱) و آموزش نظامی (سیلر و همکاران، ۲۰۱۰: ۵۰۳) مؤثر باشند.

در کنار مداخلات آموزشی که می‌توانند حساسیت اخلاقی را افزایش دهند، ویژگی‌های شخصیتی نیز به‌عنوان عوامل میانجی مهم در کاهش رفتارهای غیراخلاقی شناخته شده‌اند، به خصوص ویژگی‌هایی مانند وجدان و صداقت-تواضع که نقش اساسی در تنظیم رفتار اخلاقی دارند (گوو^۷ و همکاران، ۲۰۲۳: گوو و همکاران، ۲۰۲۱: ۱). وجدان به‌عنوان یکی از ابعاد مدل پنج‌عاملی شخصیت، با تنظیم رفتار بر اساس استانداردهای اخلاقی و احساس مسئولیت در برابر دیگران شناخته می‌شود. مطالعات اخیر نشان می‌دهند که افراد با وجدان بالا تمایل کمتری به انجام رفتارهای غیراخلاقی دارند. زیرا این ویژگی‌ها به‌طور طبیعی با مسئولیت‌پذیری و پایبندی به ارزش‌های اخلاقی همراه است (کورتیس، ۲۰۲۳: ۴). به‌طور مشابه، ویژگی صداقت-تواضع که در مدل HEXACO مطرح شده است، نقش کلیدی در کاهش

1. Kang
2. Srinivasan & Aithal
3. Zhao et al
4. Vadera, A. K., & Pathki

5. Taylor
6. ncu, & Güneş
7. Guo

رفتارهای غیراخلاقی ایفا می‌کند (اویگو و همکاران، ۲۰۲۲: ۳). افراد با نمره بالا در صداقت-تواضع، به دلیل احترام عمیق به دیگران و اجتناب از فریب و نیرنگ، کمتر به رفتارهای متقلبانه روی می‌آورند. این ویژگی شخصیتی باعث می‌شود که افراد در تعاملات خود، رفتارهای اخلاقی و صادقانه را در اولویت قرار دهند (کوکینوس^۱ و همکاران، ۲۰۲۴: ۱۷۶۳۸). علاوه بر این، تحقیقات نشان داده‌اند که وجدان کاری بالا نیز به طور معناداری با کاهش رفتارهای غیراخلاقی مرتبط است، زیرا افراد وظیفه‌شناس و مسئولیت‌پذیر بیشتر به قوانین و مقررات پایبند هستند و از انجام اقداماتی که ممکن است به دیگران آسیب برساند، خودداری می‌کنند. این یافته‌ها تأکید می‌کنند که ویژگی‌های شخصیتی نظیر صداقت-تواضع و وجدان، نقش کلیدی و اساسی در شکل‌دهی رفتارهای اخلاقی و کاهش رفتارهای غیراخلاقی در محیط‌های مختلف ایفا می‌کنند (فاضلی‌راد و همکاران، ۱۴۰۳: ۲۶)..

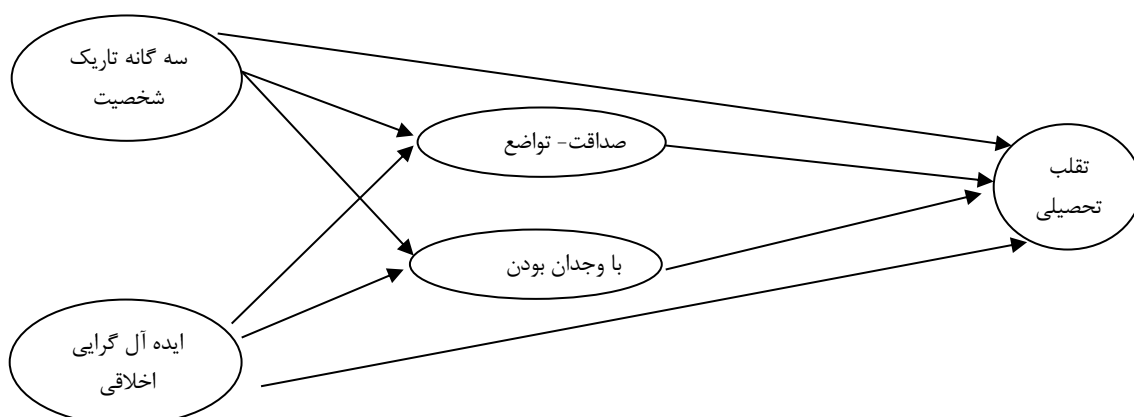
در راستای تقویت ارزش‌های اخلاقی، آموزه‌های قرآنی نیز بر اهمیت رفتارهای اخلاقی در مسیر دستیابی به سعادت و تکامل معنوی تأکید فراوان دارند. قرآن کریم، به عنوان کتاب هدایت، در سوره لقمان، آیه ۱۸، بر لزوم فروتنی و دوری از تکبر تأکید می‌ورزد و در سوره نور، آیه ۳۷، به ارزش مسئولیت‌پذیری و پایبندی به اصول اخلاقی اشاره می‌کند. این آموزه‌های عمیق دینی، همسو با یافته‌های نوین روان‌شناختی، بیانگر آن هستند که تقویت ویژگی‌هایی چون وجدان، صداقت و تواضع، از طریق ایده‌آل‌گرایی اخلاقی، می‌تواند به طور مؤثری منجر به کاهش رفتارهای غیراخلاقی در محیط‌های آموزشی شود. مطالعات اخیر نیز بر این نکته تأکید دارند که افراد دارای ایده‌آل‌گرایی اخلاقی، به دلیل حس عمیق مسئولیت‌پذیری و احترام به اصول اخلاقی، این ارزش‌ها را به عنوان عوامل بازدارنده درونی در برابر رفتارهای ناشایست، مد نظر قرار داده و به آن‌ها پایبند می‌مانند (سورباکتی^۲ و همکاران، ۲۰۲۴: ۱۹).

مطالعات نشان می‌دهند که «ایده‌آل‌گرایی اخلاقی»، که بر پایه اصول اخلاقی مطلق‌گرا استوار است، نقش مؤثری در کاهش رفتارهای غیراخلاقی ایفا می‌کند. این رویکرد، که ریشه در باور به درستی و نادرستی مطلق دارد، افراد را به پایبندی سفت و سخت به معیارهای اخلاقی و می‌دارد (ییل‌دیریم^۳، ۲۰۲۴: ۳۲۶). در مقابل، دیدگاه‌هایی چون انسان‌گرایی و فلسفه اخلاقی کانتی، که بر ارزش‌های بنیادینی همچون مهربانی، همدلی و احترام متقابل به عنوان اهداف اصلی تأکید دارند، نیز به عنوان عوامل بازدارنده قدرتمندی در برابر رفتارهای غیراخلاقی عمل می‌کنند. این رویکردها، که ریشه در درک عمیق از ارزش ذاتی هر انسان دارند، افراد را به سمت رفتارهایی سوق می‌دهند که منافع جمعی و رفاه دیگران را در نظر می‌گیرند. همانطور که کورتیس (۲۰۲۳) اشاره کرده است، این ویژگی‌ها به طور قابل توجهی از بروز رفتارهای غیراخلاقی جلوگیری می‌کنند. این یافته‌های روان‌شناختی، که بر اهمیت ایده‌آل‌گرایی اخلاقی و صفاتی چون وجدان، صداقت، تواضع و احترام به دیگران تأکید دارند، به طور کامل با آموزه‌های اسلامی همخوانی دارند. اسلام به شدت بر تقویت صفات اخلاقی بنیادین مانند تقوا (خودداری از گناه و پایبندی به اوامر الهی)، امانت‌داری (وفای به عهد و حفظ حقوق دیگران) و صداقت (راستگویی در گفتار و کردار) تأکید می‌ورزد. قرآن کریم و احادیث نبوی، به عنوان منابعی غنی از هدایت، انسان‌ها را به سوی رفتارهای اخلاقی و دوری از هرگونه انحراف و کردار ناشایست راهنمایی می‌کنند. این متون مقدس،

چارچوبی جامع برای زندگی اخلاقی ارائه می‌دهند که در آن، رضایت خداوند و سعادت معنوی، هدف غایی است (کیم^۱، ۲۰۲۴: ۷۵).

در نقطه مقابل ویژگی‌هایی مانند ایمان به بشریت، انسان‌گرایی و کانتی‌گرایی که بر مهربانی، همدلی و احترام به دیگران به‌عنوان هدف، تمرکز دارند نیز به‌عنوان عوامل بازدارنده عمل می‌کنند (کورتیس، ۲۰۲۳: ۱). این یافته‌ها که بر نقش ایده‌آل‌گرایی اخلاقی و ویژگی‌هایی همچون وجدان، صداقت-تواضع و احترام به دیگران تأکید دارند، همسو با آموزه‌های اسلامی هستند که بر تقویت صفات اخلاقی همچون تقوا، امانت‌داری و صداقت تأکید می‌کنند. آموزه‌های قرآنی و احادیث نبوی نیز به‌عنوان منابعی الهام‌بخش، به هدایت انسان‌ها به سوی رفتارهای اخلاقی و دوری از رفتارهای غیراخلاقی پرداخته‌اند. با مرور پیشینه پژوهشی مشخص می‌شود که تحقیقات پیشین عمدتاً بر تأثیر مستقیم ویژگی‌های شخصیتی بر تقلب تمرکز داشته‌اند (پالوس و ویلیامز^۲، ۲۰۰۲: ۵۶۱؛ کورتیس، ۲۰۲۳: ۱). با این حال، نقش میانجی ویژگی‌های شخصیتی مثبت در این رابطه کمتر مورد توجه قرار گرفته است. به‌ویژه، بررسی تعامل میان سه‌گانه تاریک شخصیت و ایده‌آل‌گرایی اخلاقی در بروز تقلب، و نقش میانجی ویژگی‌هایی مانند باوجدان بودن و صداقت-تواضع، تاکنون به‌طور مشخص مطالعه نشده است. از این رو، پژوهش حاضر تلاش می‌کند با بررسی روابط پیچیده میان سه‌گانه تاریک شخصیت، ایده‌آل‌گرایی اخلاقی، و تقلب در دانشجویان، و همچنین نقش میانجی ویژگی‌های شخصیتی مثبت، عوامل مؤثر در کاهش تقلب را شناسایی کند. این مطالعه با ارائه راهکارهای علمی و عملی می‌تواند به بهبود نظام‌های آموزشی و تقویت فرهنگ اخلاقی در میان دانشجویان کمک کند.

فرضیه اصلی این پژوهش آن است که ویژگی‌های شخصیتی مثبت، مانند باوجدان بودن و صداقت-تواضع، می‌توانند به‌عنوان میانجی روابط بین سه‌گانه تاریک شخصیت و ایده‌آل‌گرایی اخلاقی با تقلب تحصیلی عمل کنند. برای مثال، اگر ویژگی‌های تاریک شخصیت همچنان تأثیر مستقیم خود را بر تقلب تحصیلی حفظ کنند، این امر ممکن است نشان‌دهنده قدرت بالای این ویژگی‌ها در تأثیرگذاری بر رفتار باشد، به‌گونه‌ای که میانجی‌گری ایده‌آل‌گرایی اخلاقی نتواند آن را تعدیل کند اگرچه چنین نتایجی ممکن است با ادبیات پژوهشی معاصر مغایر باشد (کورتیس، ۲۰۲۳: ۴؛ لی و اشتون، ۲۰۱۴: ۱۶۳؛ کسلر و همکاران^۳، ۲۰۲۳: ۱۲). با این حال، اگر ایده‌آل‌گرایی اخلاقی بتواند مسیرهای بین ویژگی‌های شخصیتی و تقلب تحصیلی را میانجی‌گری کند، این یافته می‌تواند بر اهمیت عملکرد ایده‌آل‌گرایی اخلاقی در تعیین نتایج رفتاری و در موقعیت‌های خاص تأکید کند. با توجه به اهمیت نقش ویژگی‌های شخصیتی هر فرد در زندگی و به تبع آن تواضع و فروتنی فرد در زندگی اخلاقی، و با توجه به اینکه دانشجویان نقش مهمی در آینده هر کشوری برای رشد و ارتقاء و سازندگی دارند، همچنین به دلیل اینکه پژوهش‌هایی که به بررسی نقش متغیرهای مورد بحث پژوهش حاضر باهم و ارتباط آنان را در جامعه دانشجویان بسنجد، وجود ندارد. لذا، هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه سه‌گانه تاریک شخصیت و ایده‌آل‌گرایی اخلاقی با تقلب تحصیلی در دانشجویان: نقش میانجی باوجدان بودن و صداقت-تواضع می‌باشد.

شکل ۱. مدل مفهومی

روش‌شناسی پژوهش

این تحقیق از نظر هدف، کاربردی و به لحاظ نحوه گردآوری اطلاعات، توصیفی و از نوع همبستگی و به طور مشخص مبتنی بر مدل معادلات ساختاری است. جامعه آماری این تحقیق را ۱۲۰۰۰ نفر دانشجوی دانشگاه ارومیه در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ تشکیل می‌دادند که با توجه به فرمول کوکران با در نظر گرفتن خطای ۰/۰۵، تعداد ۳۸۴ نفر از طریق روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها در این تحقیق پرسشنامه بود که از دو بخش مشخصه‌های فردی و سوالات تخصصی تشکیل شده است. در این پژوهش جهت تحلیل آماری داده‌های پژوهش از نرم افزار AMOS 24 استفاده شده است.

پرسشنامه سه‌گانه‌های تاریک شخصیت (MDT): مقیاس شخصیت تاریک^۱ توسط جانسون و وبستر^۲ (۲۰۱۰) ساخته شده است. این مقیاس دارای ۱۲ گویه و شامل سه خرده مقیاس (فریبگر، خودشیفته و جامعه ستیزی) است. فریبگر را با سؤال‌های ۱، ۲، ۳ و ۴، خودشیفته را با سؤال‌های ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۲ و جامعه ستیزی را با سؤال‌های ۵، ۶ و ۷ در یک طیف لیکرت از شدیداً مخالف = ۱ تا شدیداً موافق = ۹ ارزیابی می‌کند. نمره گذاری بر اساس شماره‌ای که فرد علامت زده می‌باشد، یعنی نمره فرد همان شماره‌ای است که انتخاب کرده است و برای هر مؤلفه مجموع سؤالات آن مؤلفه را باید باهم جمع ببندید. هرچه فرد نمره بالاتری کسب کند، نشان دهنده میزان بالای آن مؤلفه است. قمرانی، صمدی، تقی نژاد و شمسی (۱۳۹۴) برای این ابزار ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۱ را گزارش کردند و نشان دادند که همبستگی گویه‌ها با نمره کل و خرده مقیاس‌ها با نمره کل در تمام موارد در سطح ۰/۰۱ معنادار است و ۳ عامل فریبگر، جامعه ستیزی و خودشیفته در مجموع ۶۳/۳۰ از واریانس شخصیت تاریک را تبیین می‌کنند. در پژوهش میرزایی جاهد و صابری (۱۳۹۸) این پرسشنامه توسط شوهران تکمیل شد و ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های فریبگر، جامعه ستیزی و خودشیفته به ترتیب ۰/۶۹، ۰/۷۲ و ۰/۷۰ به دست آمد. در این پژوهش نیز

میزان آلفای کرونباخ برای ماکیولیسم ۰/۷۵، ضداجتماعی ۰/۶۳ و خودشیفتگی ۰/۸۵ گزارش شده است.

پرسشنامه ایدئولوژی‌های اخلاقی فورسیث^۱: پرسشنامه طبقه‌بندی ایدئولوژی‌های اخلاقی توسط فورثیت^۲ در سال ۱۹۸۰ ساخته شده است. این مقیاس از ۲۰ گویه و ۲ خرده مقیاس ایده آل‌گرایی (۱۰ سؤال) و نسبیت قانون‌های اخلاقی (۱۰ سؤال) تشکیل شده است که به منظور بررسی ایده آل‌گرایی و نسبیت قوانین اخلاقی بکار می‌رود. نمره گذاری پرسشنامه بصورت طیف لیکرت ۹ نقطه‌ای می‌باشد که برای گزینه‌های «کاملاً مخالفم»، «مخالفم»، «تقریباً مخالفم»، «اندکی مخالفم»، «بی‌نظرم»، «اندکی موافقم»، «تقریباً موافقم»، «موافقم» و «کاملاً موافقم» به ترتیب امتیازات ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸ و ۹ در نظر گرفته می‌شود. برای بدست آوردن امتیاز کلی پرسشنامه، امتیاز تمامی گویه‌ها را با هم‌دیگر جمع نمایید. روایی این پرسشنامه توسط فورسیث مطلوب گزارش شده و پایایی آن طبق آلفای کرونباخ در مؤلفه‌ها ۰/۷۳ و ۰/۸۰ ذکر شده است. در پژوهش رویائی و همکاران (۱۳۹۲)، به منظور تأمین روایی (اعتبار محتوایی) ابزار پرسشنامه، ابتدا سؤال‌های مرتبط با تمام متغیرهای پژوهش از طریق همفکری و مشورت مکرر با استادان و تعدادی از سرپرستان و مدیران رده بالای حرفه حسابرسی طرح، و با توزیع آزمایشی تعدادی از پرسشنامه‌ها بصورت محدود، برخی نواقص و اشکال‌های آن شناسایی و مورد بازبینی و تعدیل قرار گرفت. همچنین برای سنجش میزان پایایی پرسشنامه از شاخص آماری آلفای کرونباخ استفاده شده است. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای پرسشنامه رفتارهای غیر حرفه‌ای ۰/۸۹۲، برای آرمان‌گرایی ۰/۸۵۶ و برای نسبی‌گرایی ۰/۷۹۶ می‌باشد که نشان می‌دهد ابزار گردآوری داده‌ها از پایایی قابل قبولی برخوردار است. در این پژوهش فقط از مؤلفه ایده آل‌گرایی استفاده شد و آلفای کرونباخ ۰/۷۴ بدست آمد.

پرسشنامه صفات شخصیت (NEO)، فرم کوتاه (NEO-FFI): پرسشنامه صفات شخصیت^۳ در سال ۱۹۸۵ توسط مک کری و کاستا^۴ تهیه شده بود. این پرسشنامه دارای ۲۴۰ سؤال بوده و ۵ عامل اصلی شخصیت و ۶ خصوصیت در هر عامل یا به عبارتی ۳۰ خصوصیت را اندازه می‌گیرد. این آزمون به لحاظ انعکاس ۵ عامل اصلی امروزه به عنوان یک مدل فراگیر بر اساس تحلیل عوامل محسوب می‌شود و گستردگی کاربرد آن در ارزیابی شخصیت افراد سالم و نیز در امور بالینی می‌تواند یکی از مناسب‌ترین ابزار ارزیابی شخصیت باشد. این پرسشنامه فرم کوتاهی نیز به نام (NEO-FFI) نیز دارد که یک پرسشنامه ۶۰ سؤالی است و برای ارزیابی ۵ عامل اصلی شخصیت به کار می‌رود. پاسخنامه این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرتی (کاملاً مخالفم، مخالفم، بی‌تفاوت، موافقم و کاملاً موافقم) تنظیم شده است. نمره‌گذاری فرم کوتاه این پرسشنامه یعنی NEO-FFI در تمام مواد یکسان نیست. به این معنی که در نمره‌گذاری برخی از مواد فرم کوتاه پرسشنامه، به کاملاً

1. Forsyth's moral ideologies
2. Forsyth

3. Personality traits
4. McCray and Costa

مخالفم نمره ۴، مخالفم نمره ۳، بی تفاوت نمره ۲، موافقم نمره ۱ و کاملاً موافقم نمره ۰ تعلق می‌گیرد. در حالی که برخی دیگر از مواد این فرم کوتاه به صورت عکس حالت گفته شده نمره گذاری می‌شوند (گروسی فرشی، ۱۳۸۰). پرسشنامه شخصیتی NEO-FFI توسط مک کری و کاستا روی ۲۰۸ نفر از دانشجویان آمریکایی به فاصله سه ماه اجرا گردید که ضرایب اعتبار آن بین ۰/۸۳ تا ۰/۷۵ به دست آمده است. اعتبار درازمدت این پرسشنامه نیز مورد ارزیابی قرار گرفته است. یک مطالعه طولانی ۶ ساله روی مقیاس های روان آزردهی خوبی، برون گرایی و باز بودن نسبت به تجربه، ضریب های اعتبار ۰/۶۸ تا ۰/۸۳ را در گزارش های شخصی و نیز در گزارش های زوج ها نشان داده است. ضریب اعتبار دو عامل سازگاری و باوجدانی به فاصله دو سال به ترتیب ۰/۷۹ و ۰/۶۳ بوده است (مک کری و کاستا، ۱۹۸۳ به نقل از گروسی فرشی، ۱۳۸۰). در هنجاریابی آزمون NEO که توسط گروسی فرشی (۱۳۸۰) روی نمونه ای با حجم ۲۰۰۰ نفر از بین دانشجویان دانشگاه های تبریز، شیراز و دانشگاه های علوم پزشکی این دو شهر صورت گرفت ضریب همبستگی ۵ بعد اصلی را بین ۰/۵۶ تا ۰/۸۷ گزارش کرده است. ضرایب آلفای کرونباخ در هر یک از عوامل اصلی روان آزردهی خوبی، برون گرایی، باز بودن، سازگاری و باوجدانی به ترتیب ۰/۷۳، ۰/۵۶، ۰/۶۸ و ۰/۸۷ به دست آمد. جهت بررسی اعتبار محتوایی این آزمون از همبستگی بین دو فرم گزارش شخصی (S) و فرم ارزیابی مشاهده گر (R)، استفاده شد، که حداکثر همبستگی به میزان ۰/۶۶ در عامل برون گرایی و حداقل آن به میزان ۰/۴۵ در عامل سازگاری بود (گروسی فرشی، ۱۳۸۰). در پژوهش آتش روز و همکاران (۱۳۸۶) با استفاده از روش همسانی درونی، ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از ۵ صفت: روان آزردهی خوبی، برون گرایی، گشودگی، سازگاری و وجدانی بودن به ترتیب ۰/۷۴، ۰/۵۵، ۰/۲۷، ۰/۳۸ و ۰/۷۷ به دست آمد. در این پژوهش از مؤلفه با وجدان بودن استفاده شد و آلفای کرونباخ ۰/۸۱ بدست آمد.

پرسشنامه تقلب تحصیلی: مقیاس تقلب تحصیلی توسط مک کابی و تروینیو^۱ (۱۹۹۶) ساخته شده است و دارای ۱۰ سؤال می‌باشد که دو مؤلفه تقلب در امتحان و تقلب در تکلیف را می‌سنجد. پاسخ ها بر روی یک مقیاس لیکرت ۵ درجه ای از هیچ وقت (۱) تا همیشه (۵) درجه بندی شده است. تمام سؤالات به روش مستقیم نمره گذاری می‌شوند. مک کابی و تروینیو (۱۹۹۶) روایی این پرسشنامه را مطلوب گزارش کرده و پایایی آلفای کرونباخ را برای مقیاس خود ۰/۸۳ گزارش کرده اند. در تحقیق شیرزاده و میکاییلی منبع (۱۴۰۲) نیز پایایی با روش آلفای کرونباخ برای تقلب در تکلیف ۰/۷۹، تقلب در امتحان ۰/۶۹ و برای نمره کل ۰/۸۲ به دست آمد. در تحقیق حاضر نیز پایایی با روش آلفای کرونباخ برای تقلب در تکلیف ۰/۷۹، تقلب در امتحان ۰/۷۸ و برای نمره کل ۰/۸۱ به دست آمد.

پرسشنامه شخصیتی هگزاکو (HEXACO-PI-R): پرسشنامه شخصیتی هگزاکو^۲ توسط مایکل اشتون و کیبوم لی^۳ در سال (۲۰۰۴) ساخته شده است و مدلی از ابعاد عاملی شخصیت است که

1 . McCabe & Trevino
2 . Hexaco personality

3 . Michael Ashton & Kibeom Lee

دارای ۱۰۰ سؤال است و شش بعد صداقت-تواضع، تهییج‌پذیری، برون‌گرایی، سازگاری، وظیفه‌شناسی و گشودگی نسبت به تجربه را شامل می‌شود. سؤالات ۶، ۱۲، ۱۸، ۲۴، ۳۰، ۳۶، ۴۲، ۴۸، ۵۴، ۶۰، ۶۶، ۷۲، ۷۸، ۸۴، ۹۰، ۹۶ مربوط به صفت صداقت-تواضع هستند که در تحقیق حاضر از آن‌ها استفاده شد. نمره‌گذاری این پرسشنامه به صورت لیکرت ۵ درجه‌ای است که به «کاملاً مخالف» نمره ۱ و به «کاملاً موافق» نمره ۵ داده می‌شود. در مطالعه اشتون و لی در سال ۲۰۰۴ آلفای کرونباخ برای صفت صداقت-تواضع ۰/۹۲ به دست آمده است، همچنین پرسشنامه از رویی صوری و محتوایی مناسبی برخوردار هست. در نسخه ایرانی این پرسشنامه نیز آلفای کرونباخ برای صداقت-تواضع ۰/۸۰ به دست آمده است (بشیری و همکاران، ۲۰۱۱). در پژوهش رحمانی ملک‌آباد و همکاران (۱۳۹۴) پایایی صفت صداقت-تواضع با استفاده از آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۷ به دست آمده است. در این پژوهش برای سنجش صفت صداقت-تواضع فقط از سؤالات مربوط به صداقت-تواضع استفاده شده است. سؤالات ۶-۵۴-۱۲-۳۶-۸۴-۴۲-۶۶-۹۰-۷۲-۹۶ به طور معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. دامنه نمره هر سؤال ۱ تا ۵ و دامنه نمره کل ۱۶ تا ۸۰ است. در پژوهش جاری آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۷ شده است.

یافته‌هاک پژوهش

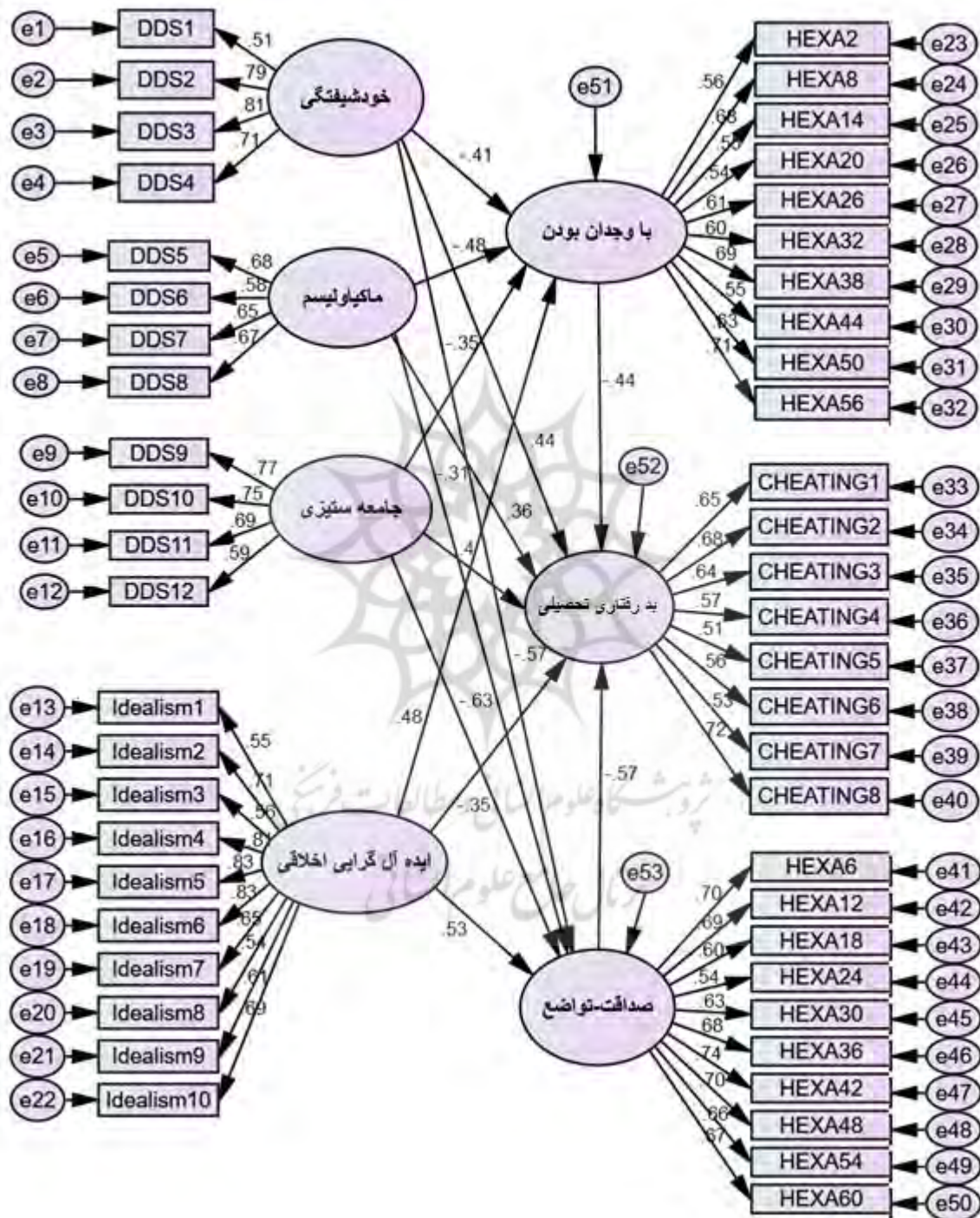
در این بخش اطلاعات جمعیت شناختی شامل جنسیت، سن و مقطع تحصیلی با توجه به درصد فراوانی نشان داد که ۵۲/۳ درصد پاسخ دهندگان زن و ۴۷/۷ درصد مرد بودند. دانشجویان مورد بررسی ورودی سال ۱۴۰۲ بودند. دانشجویان مورد بررسی در گروه سنی ۲۱ تا ۲۵ سال (۵۹/۹ درصد)، ۲۶ تا ۳۰ سال (۳۲/۷ درصد) و ۳۱ سال و به بالا (۷/۴ درصد) بودند. همچنین مقطع تحصیلی دانشجویان کارشناسی (۸۰/۷ درصد) و کارشناسی ارشد (۱۹/۳) بود. دانشجویان از دانشکده های فنی و مهندسی، کشاورزی، دامپزشکی، ادبیات، اقتصاد و مدیریت، کامپیوتر، علوم، معماری و شهرسازی، علوم ورزشی و منابع طبیعی مورد بررسی قرار گرفتند.

برای آزمون نرمال بودن متغیرها، از آزمون چولگی و کشیدگی استفاده گردید که نتایج آن در جدول ۱ ارائه گردیده است. همانگونه که مشاهده می‌گردد با توجه به اینکه بازه اعداد چولگی بین ۳- و ۳+ برای کشیدگی بین ۱۰- و ۱۰+ می‌باشد، در نتیجه فرض نرمال بودن داده‌ها مورد تأیید می‌باشد.

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

کشیدگی	چولگی	انحراف استاندارد	میانگین	حداکثر	حداقل	متغیرهای تحقیق
۰/۵۴۷	۰/۸۵۳	۳/۷۶۹	۹/۸۷۵	۲۰	۴	خودشیفتگی
۰/۱۰۳	۰/۶۳۱	۳/۹۰۴	۱۱/۲۷۱	۲۰	۴	ماکیاولیسم
-۰/۴۷۴	-۰/۱۳۵	۳/۷۹۰	۱۳/۳۸۸	۲۰	۴	جامعه ستیزی
-۰/۰۱۰	-۰/۸۲۷	۱۵/۰۵۸	۶۸/۳۸۸	۹۰	۲۱	ایده آل‌گرایی اخلاقی
۰/۷۹۰	۰/۸۲۴	۶/۲۷۸	۳۳/۹۴۳	۵۰	۱۹	با وجدان بودن
۰/۵۷۰	۰/۵۵۵	۶/۷۴۹	۳۳/۳۰۵	۵۰	۱۴	صداقت-تواضع
-۰/۱۱۷	۰/۲۰۹	۶/۵۲۹	۲۱/۴۳۸	۴۰	۸	تقلب تحصیلی

به منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق، از مدل‌یابی معادلات ساختاری با به کارگیری روش حداکثر درست‌نمایی^۱ در نرم افزار AMOS 24 استفاده شد. شکل ۲ مدل مفهومی پژوهش در حالت ضرایب مسیر استاندارد شده را نشان می‌دهد.

نمودار ۱: ضرایب عاملی و ضریب مسیر مدل پژوهش در حالت استاندارد

به منظور برازش مدل تحقیق از شاخص های برازندگی مدل معادلات ساختاری استفاده به عمل آمد. در جدول ۲ شاخص های برازندگی^۱ ارائه شده است. نتایج به دست آمده بیانگر مطلوب بودن مدل برازش می باشد.

جدول ۲: شاخص های برازش

نتیجه گیری	مقدار به دست آمده	مقادیر قابل قبول	نام آزمون	
	۲۵۳۸/۶۴۷		آزمون نیکویی برازش مجذور کای (χ^2)	مطلق
برازش قابل قبول	۰/۹۲۴	> ۰/۹	شاخص نیکویی برازش (GFI)	
برازش قابل قبول	۰/۹۵۱	> ۰/۹	شاخص نیکویی برازش تعدیل شده (AGFI)	
برازش قابل قبول	۰/۹۲۴	> ۰/۹	شاخص استاندارد شده برازش (NFI)	نظریتی
برازش قابل قبول	۰/۹۵۱	> ۰/۹	شاخص برازش تطبیقی (CFI)	
برازش قابل قبول	۰/۹۳۷	> ۰/۹	شاخص برازش تطبیقی (TLI)	
برازش قابل قبول	۰/۹۱۲	> ۰/۹	شاخص برازش نسبی (RFI)	مقتصد
برازش قابل قبول	۰/۵۹۲	> ۰/۵	شاخص برازش هنجار شده (PNFI)	
برازش قابل قبول	۰/۰۵۶	< ۰/۱	ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب (RMSEA)	
برازش قابل قبول	۲/۱۸۷	< ۳	نسبت مجذور کای به درجات آزادی (χ^2/df)	
	۱۱۶۱	> ۰	درجه آزادی (df)	
	۰/۰۰۰	< ۰/۰۵	سطح معنی داری (p - value)	

با توجه به جدول ۲ مقدار RMSEA برابر با ۰/۰۵۶ می باشد، این مقدار کمتر از ۰/۱ است که نشان دهنده این است که میانگین توان دوم خطاها مقدار کمی دارد و مدل قابل قبول می باشد. همچنین مقدار کای دو به درجه آزادی بین ۱ و ۳ می باشد و میزان شاخص CFI نیز از ۰/۹ بیشتر می باشد. به طور کلی زمانی که حداقل سه شاخص مقادیری در بازه قابل قبول داشته باشند می توان گفت که برازش مدل خوب و قابل قبول است.

هدف از اجرای معادلات ساختاری تخمین روابط بین متغیرها و بررسی فرضیه های تحقیق است. نتایج بررسی اثرات مستقیم به شرح زیر است:

جدول ۳: بررسی اثرات مستقیم

مسیر مستقیم	ضریب مسیر استاندارد	ضریب مسیر غیر استاندارد	آماره T	سطح معناداری
خود شیفتگی -> با وجدان بودن	-۰/۴۰۶	-۰/۳۶۳	-۵/۶۵	۰/۰۰۰
خود شیفتگی -> صداقت-تواضع	-۰/۵۶۵	-۰/۴۸۴	-۷/۸۰۶	۰/۰۰۰
خود شیفتگی -> تقلب تحصیلی	۰/۴۴۳	۰/۳۸۴	۶/۱۱۵	۰/۰۰۰
ماکیاولیسم -> با وجدان بودن	-۰/۴۸۱	-۰/۴۰۶	-۶/۵۸۱	۰/۰۰۰
ماکیاولیسم -> صداقت-تواضع	-۰/۳۰۶	-۰/۳۰۴	۴/۰۹۵	۰/۰۰۰
ماکیاولیسم -> تقلب تحصیلی	۰/۳۵۵	۰/۳۳۲	۴/۸۳۸	۰/۰۰۰
جامعه ستیزی -> با وجدان بودن	-۰/۳۴۷	-۰/۳۳۶	-۴/۷۳۸	۰/۰۰۰
جامعه ستیزی -> صداقت-تواضع	-۰/۶۳۳	-۰/۶۰۱	-۱۰/۳۷	۰/۰۰۰
جامعه ستیزی -> تقلب تحصیلی	۰/۴	۰/۳۷۷	۵/۴۴۵	۰/۰۰۰

مسیر مستقیم	ضریب مسیر استاندارد	ضریب مسیر غیراستاندارد	آماره T	سطح معناداری
ایده آل گرایی اخلاقی -> با وجدان بودن	۰/۴۸۴	۰/۳۸۲	۶/۸۵۳	۰/۰۰۰
ایده آل گرایی اخلاقی -> صداقت-تواضع	۰/۵۳۱	۰/۴۲	۷/۵۰۶	۰/۰۰۰
ایده آل گرایی اخلاقی -> تقلب تحصیلی	-۰/۳۵۱	-۰/۳۲۲	-۴/۸۲۴	۰/۰۰۰
با وجدان بودن -> تقلب تحصیلی	-۰/۴۴۱	-۰/۴۳۹	-۶/۰۱۲	۰/۰۰۰
صداقت-تواضع -> تقلب تحصیلی	-۰/۵۶۹	-۰/۵۲۸	-۶/۹۸۱	۰/۰۰۰

همانطور که در جدول ۳ ملاحظه می‌شود در همه مسیرها مقدار قدر مطلق آماره T از ۱/۹۶ بیشتر می‌باشد بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت کلیه مسیرها معنی دار می‌باشند. همچنین با توجه به ضرایب مسیر می‌توان گفت خود شیفتگی بر با وجدان بودن ($P < 0.05$ و $T = -5/65$ و $B = -0/406$)، بر صداقت و تواضع ($P < 0.05$ و $T = -7/806$ و $B = -0/565$) تأثیر منفی و بر تقلب تحصیلی ($P < 0.05$ و $T = 6/115$ و $B = 0/443$) تأثیر مثبت معنی داری دارد. ماکیاولیسم بر با وجدان بودن ($P < 0.05$ و $T = -6/581$)، بر صداقت و تواضع ($P < 0.05$ و $T = -4/095$ و $B = -0/306$) تأثیر منفی و بر تقلب تحصیلی ($P < 0.05$ و $T = 4/838$ و $B = 0/355$) تأثیر مثبت معنی داری دارد. جامعه ستیزی بر با وجدان بودن ($P < 0.05$ و $T = -4/738$ و $B = -0/347$)، بر صداقت و تواضع ($P < 0.05$ و $T = -10/37$ و $B = -0/633$) تأثیر منفی و بر تقلب تحصیلی ($P < 0.05$ و $T = 5/445$ و $B = 0/4$) تأثیر مثبت معنی داری دارد. ایده آل گرایی اخلاقی بر با وجدان بودن ($P < 0.05$ و $T = 6/853$ و $B = 0/484$)، بر صداقت و تواضع ($P < 0.05$ و $T = 7/506$ و $B = 0/531$) تأثیر مثبت و بر تقلب تحصیلی ($P < 0.05$ و $T = -4/824$ و $B = -0/351$) تأثیر منفی معنی داری دارد. با وجدان بودن ($P < 0.05$ و $T = -6/012$ و $B = -0/441$) و صداقت و تواضع ($P < 0.05$ و $T = -6/981$ و $B = -0/569$) بر تقلب تحصیلی تأثیر منفی معنی داری دارد.

نتایج بررسی اثرات غیر مستقیم با استفاده از روش بوت استرپ^۱ به شرح زیر است:

جدول ۴: بررسی اثرات غیر مستقیم

اثر غیر مستقیم	ضریب مسیر استاندارد	ضریب مسیر غیراستاندارد	معناداری
خود شیفتگی -> با وجدان بودن -> تقلب تحصیلی	۰/۱۷۹	۰/۱۵۹	۰۲۰/۰
ماکیاولیسم -> با وجدان بودن -> تقلب تحصیلی	۰/۲۱۲	۰/۱۷۸	۱۱۰/۰
جامعه ستیزی -> با وجدان بودن -> تقلب تحصیلی	۰/۱۵۳	۰/۱۴۸	۲۴۰/۰
ایده آل گرایی اخلاقی -> با وجدان بودن -> تقلب تحصیلی	-۰/۲۱۳	-۰/۱۶۸	۱۳۰/۰
خود شیفتگی -> صداقت -> تقلب تحصیلی	۰/۳۲۱	۰/۲۵۶	۰/۰۰۰
ماکیاولیسم -> صداقت -> تقلب تحصیلی	۰/۱۷۴	۰/۱۶۱	۲۱۰/۰
جامعه ستیزی -> صداقت -> تقلب تحصیلی	۰/۳۶۰	۰/۳۱۷	۰/۰۰۰
ایده آل گرایی اخلاقی -> صداقت -> تقلب تحصیلی	-۰/۳۰۲	-۰/۲۲۲	۰/۰۰۰

بر اساس نتایج به دست آمده از جدول ۴، خود شیفتگی بر تقلب تحصیلی با نقش میانجی با وجدان بودن ($P < 0.05$ ، $T = 0/179$)، تأثیر مثبت و معناداری دارد. ماکیاولیسم بر تقلب تحصیلی با نقش میانجی با وجدان بودن ($P < 0.05$ ، $T = 0/212$)، تأثیر مثبت و معناداری دارد. جامعه ستیزی بر تقلب تحصیلی با

نقش میانجی با وجدان بودن ($B=0/153, P<0/05$) تاثیر مثبت و معناداری دارد. ایده آل گرای اخلاقی بر تقلب تحصیلی با نقش میانجی با وجدان بودن ($B=-0/213, P<0/05$) تاثیر منفی و معناداری دارد.

خود شیفتگی بر تقلب تحصیلی با نقش میانجی صداقت ($B=0/321, P<0/05$) تاثیر مثبت و معناداری دارد. ماکیاولیسم بر تقلب تحصیلی با نقش میانجی صداقت ($B=0/174, P<0/05$) تاثیر مثبت و معناداری دارد. جامعه ستیزی بر تقلب تحصیلی با نقش میانجی صداقت ($B=0/360, P<0/05$) تاثیر مثبت و معناداری دارد. ایده آل گرای اخلاقی بر تقلب تحصیلی با نقش میانجی صداقت ($P<0/05$)، $B=-0/302$) تاثیر منفی و معناداری دارد.

نتایج بررسی اثرات کل که مجموع اثرات مستقیم و غیر مستقیم می باشد در جدول ۵ بیان شده است.

جدول ۵: بررسی اثرات کل

مسیر مستقیم	ضریب مسیر استاندارد	ضریب مسیر غیراستاندارد	سطح معناداری
خود شیفتگی- < با وجدان بودن	-0/406	-0/363	0/000
خود شیفتگی- < صداقت-تواضع	-0/565	-0/484	0/000
خود شیفتگی- < تقلب تحصیلی	0/944	0/799	0/000
ماکیاولیسم- < با وجدان بودن	-0/481	-0/406	0/000
ماکیاولیسم- < صداقت-تواضع	-0/306	-0/304	0/000
ماکیاولیسم- < تقلب تحصیلی	0/741	0/671	0/000
جامعه ستیزی- < با وجدان بودن	-0/347	-0/336	0/000
جامعه ستیزی- < صداقت-تواضع	-0/633	-0/601	0/000
جامعه ستیزی- < تقلب تحصیلی	0/913	0/842	0/000
ایده آل گرای اخلاقی- < با وجدان بودن	0/484	0/382	0/000
ایده آل گرای اخلاقی- < صداقت-تواضع	0/531	0/42	0/000
ایده آل گرای اخلاقی- < تقلب تحصیلی	-0/867	-0/711	0/000
با وجدان بودن- < تقلب تحصیلی	-0/441	-0/439	0/000
صداقت-تواضع- < تقلب تحصیلی	-0/569	-0/528	0/000

فرضیات مستقیم: تمامی روابط مستقیم مورد بررسی در این تحقیق (بین ویژگی‌های شخصیتی و رفتارهای مرتبط با تقلب تحصیلی) معنادار بوده‌اند. به‌طور خاص، ویژگی‌های شخصیتی همچون خودشیفتگی، ماکیاولیسم، جامعه‌ستیزی، و ایده‌آل‌گرایی اخلاقی تأثیرات منفی یا مثبت بر باوجدان بودن، صداقت-تواضع و تقلب تحصیلی داشته‌اند.

اثرهای غیرمستقیم: در برخی مسیرها، ویژگی‌های شخصیتی از طریق متغیرهای میانجی مانند باوجدان بودن و صداقت-تواضع، تأثیرات معناداری بر تقلب تحصیلی داشته‌اند.

شاخص‌های برازش مدل: مدل معادلات ساختاری برازش خوبی با داده‌ها داشته و تمامی شاخص‌ها در محدوده مقادیر قابل قبول قرار دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه سه گانه تاریک شخصیت (ماکیاولیسم، خودشیفتگی و جامعه ستیزی) و ایده‌آل‌گرایی اخلاقی با تقلب تحصیلی با در نظر گرفتن نقش میانجی ویژگی‌های شخصیتی باوجدان بودن و صداقت-تواضع در دانشجویان می‌باشد.

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی به طور مستقیم با کاهش وجدان و صداقت در ارتباط هستند. این یعنی افرادی که این صفات را بیشتر دارند، احتمالاً در انجام وظایف و راستگویی ضعیف‌تر عمل می‌کنند. این یافته با یافته‌های پژوهش محمود فخره (۲۰۱۴: ۹۸) و کورتیس (۲۰۲۳) همسو می‌باشد. در تبیین این نتایج می‌توان گفت که افراد خودشیفته تمایل دارند خود را بسیار مهم و برتر از دیگران بدانند. این احساس برتری می‌تواند باعث شود که آن‌ها نیازها و حقوق دیگران را نادیده بگیرند و برای رسیدن به اهداف خود از هر وسیله‌ای استفاده کنند. خودشیفتگان اغلب به دنبال تحسین و توجه هستند و ممکن است برای جلب توجه، دروغ بگویند یا تقلب کنند.

نتایج پژوهش با مفاهیم اسلامی مانند پرهیز از تکبر (همان خودشیفتگی) و اهمیت صداقت و امانت‌داری همخوانی دارد. این نشان می‌دهد که ریشه‌های اخلاقی این مفاهیم عمیق است. به طور خاص، تأثیر منفی خودشیفتگی بر باوجدان بودن و صداقت-تواضع، یادآور آموزه‌های اسلامی در مذمت تکبر و خودپسندی است. قرآن کریم در سوره لقمان، آیه ۱۸، می‌فرماید: «وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ» (و از مردم [به تکبر] روی مگردان و در زمین با ناز و تکبر راه مرو که خدا هیچ خودپسند فخرفروشی را دوست ندارد). این آیه شریفه، ضمن نهی از غرور و خودبزرگ‌بینی، بر اهمیت تواضع و فروتنی تأکید دارد که در نقطه مقابل خودشیفتگی قرار می‌گیرد و می‌تواند از بروز رفتارهای غیراخلاقی از جمله تقلب تحصیلی جلوگیری نماید. یافته‌های این بخش با تحقیقات پیشین از جمله مطالعه پالوس و ویلیامز (۲۰۰۲: ۵۵۷) که ارتباط معنا دار خودشیفتگی با کاهش رفتارهای اخلاقی را نشان می‌دهد، همسو است.

همچنین، تأثیر منفی ماکیاولیسم بر باوجدان بودن و صداقت، با آموزه‌های اسلامی در خصوص مذمت منفعت‌طلبی افراطی و بهره‌برداری از دیگران همخوانی دارد. پیامبر اکرم (ص) در حدیثی گران‌بها می‌فرماید: «الْمُؤْمِنُ كَيْسٌ فَطِنٌ حَذِرٌ» (مؤمن زیرک، هوشیار و محتاط است). این حدیث بر اهمیت زیرکی و هوشیاری مؤمن تأکید دارد، اما این زیرکی نباید در راستای فریب و استثمار دیگران باشد، بلکه باید در جهت خیر و صلاح جامعه به کار گرفته شود. تأکید اسلام بر صداقت و امانت‌داری در تمامی جوانب زندگی، با ماهیت ماکیاولیسم که بر فریب و نیرنگ استوار است، در تضاد کامل قرار دارد. نتایج تحقیق حاضر که نشان می‌دهد ماکیاولیسم با تقلب تحصیلی و رفتارهای غیراخلاقی مرتبط است (سیجتسما و همکاران، ۲۰۱۹: ۱۳۶۱؛ اویگو و همکاران، ۲۰۲۲: ۶۳؛ کورتیس، ۲۰۲۳: ۳)، مؤید این دیدگاه است.

تأثیر منفی جامعه‌ستیزی بر باوجدان بودن و صداقت نیز در چارچوب آموزه‌های اسلامی قابل تبیین است. اسلام، بر اهمیت نظم اجتماعی، احترام به حقوق دیگران و دوری از هرگونه رفتاری که موجب

اخلال و فساد در جامعه شود، تأکید فراوان دارد. قرآن کریم در سوره بقره، آیه ۲۰۵، می‌فرماید: «وَأَذَانًا تَوَكَّلِي سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ» (و چون روی گرداند او به ریاست رسد) در زمین می‌کوشد تا در آن فساد کند و کشت و نسل را نابود سازد و خدا فساد را دوست ندارد). این آیه شریفه، هرگونه رفتاری که منجر به فساد و آسیب به جامعه شود را مذمت می‌کند و جامعه‌ستیزی به عنوان رفتاری ضد اجتماعی، قطعاً در این زمره قرار می‌گیرد.

در مقابل، داشتن ایده‌آل‌های اخلاقی قوی، به وجدان و صداقت کمک می‌کند و این خودش یک عامل مثبت در رفتار است که مؤید اهمیت والای ارزش‌های اخلاقی و اصول انسانی در رفتارهای شایسته است. این نتایج با نتایج ماهینی (۱۴۰۱) و میر و رضاپور (۱۴۰۳) همسو می‌باشد.

هم‌چنین، ایده‌آل‌گرایی اخلاقی با تأثیر مثبت و معنادار بر رفتارهای اخلاقی، به ویژه باوجدان بودن و صداقت، با آموزه‌های والای اخلاقی اسلام همخوانی عمیقی دارد. در تبیین این نتایج می‌توان اذعان نمود که اسلام، پیروان خود را به رعایت اصول اخلاقی، عدالت‌محوری و انجام کارهای نیک در هر شرایطی دعوت می‌کند. قرآن کریم در سوره نحل، آیه ۹۰، می‌فرماید: «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ ۗ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ» (خدا به دادگری و نیکوکاری و بخشش به خویشاوندان فرمان می‌دهد و از زشتکاری و ناپسندی و ستم بازمی‌دارد شما را اندرز می‌دهد باشد که پند گیرید). این آیه شریفه، جامع‌ترین دستورات اخلاقی را در بر دارد و بر اهمیت عدالت، احسان و دوری از منکرات تأکید می‌کند. یافته‌های تحقیق حاضر مبنی بر تأثیر مثبت ایده‌آل‌گرایی اخلاقی بر رفتارهای اخلاقی (سورباکتی و همکاران، ۲۰۲۴: ۱۹) مؤید این آموزه است که پایبندی به اصول اخلاقی می‌تواند به تقویت رفتارهای شایسته و کاهش تقلب منجر شود.

در ادامه، نتایج بررسی اثرات غیرمستقیم نشان می‌دهد که ویژگی‌های شخصیتی از طریق تأثیرگذاری بر ابعاد اخلاقی، به طور غیرمستقیم نیز بر تقلب تحصیلی اثرگذارند. که خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی با تضعیف باوجدان بودن، به طور مثبت و معناداری احتمال بروز تقلب تحصیلی را افزایش می‌دهند. در مقابل، ایده‌آل‌گرایی اخلاقی با تقویت باوجدان بودن و صداقت، تأثیری منفی و معنادار بر تقلب تحصیلی دارد. این یافته‌ها بر اهمیت نقش واسطه‌ای صفات اخلاقی در تبیین رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و رفتارهای غیراخلاقی تأکید می‌کنند. این نتایج با نتایج پژوهش صیدی (۱۴۰۲) نیز همسو است.

در تبیین نتایج می‌توان گفت که از منظر اسلام، باوجدان بودن و صداقت از فضائل اخلاقی برجسته‌ای هستند که نقش مهمی در سلامت فرد و جامعه ایفا می‌کنند. پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «إِنَّ أَعْظَمَ النَّاسِ إِيمَانًا أَحْسَنَهُمْ خُلُقًا» (برترین مردم در ایمان، نیکوترین آنان در اخلاق است). تقویت این دو ویژگی در محیط‌های آموزشی می‌تواند به کاهش چشمگیر رفتارهای ناشایست و ارتقاء فضائل اخلاقی در میان دانشجویان منجر شود. در اسلام، هدف غایی هر مسلمانی کسب رضایت خداوند است. وجدان و صداقت، به عنوان صفات نیکو، راهی برای رسیدن به این هدف هستند. فرد باوجدان و صادق، همواره در تلاش است تا رفتارهای مطابق با دستورات الهی باشد و از انجام اعمال ناپسند خودداری کند. وجدان و صداقت، به فرد کمک می‌کنند تا به شناخت بهتری از خود برسد و در مسیر رشد و کمال قرار گیرد. فرد باوجدان،

همواره در حال ارزیابی رفتار خود است و سعی می‌کند نقاط ضعف خود را برطرف کند (مکوندی و مرسلی، ۱۴۰۳).

این پژوهش به وضوح نشان می‌دهد که ویژگی‌های شخصیتی، چه به صورت مستقیم و چه با واسطه صفات اخلاقی، تأثیر قابل توجهی بر رفتارهای اخلاقی و غیراخلاقی دانشجویان دارند. ویژگی‌های منفی شخصیتی (خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی) با تضعیف خصایص مثبت اخلاقی (باوجدان بودن و صداقت)، زمینه را برای بروز تقلب تحصیلی فراهم می‌آورند، در حالی که ایده‌آل‌گرایی اخلاقی با تقویت این صفات نیکو، نقش بازدارنده‌ای در برابر رفتارهای ناشایست ایفا می‌کند. با توجه به این یافته‌ها و تأکیدات مکرر دین مبین اسلام بر اهمیت اخلاق و تزکیه نفس، پیشنهاد می‌شود که در راستای ارتقاء رفتارهای اخلاقی در محیط‌های آموزشی، به ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان توجه ویژه‌ای مبذول گردد. طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای با محوریت تقویت ارزش‌های اخلاقی اسلامی، آموزش تقوا و خودکنترلی، و تبیین پیامدهای منفی ویژگی‌های شخصیتی مذموم، امری ضروری به نظر می‌رسد. همچنین، معرفی الگوهای رفتاری موفق از شخصیت‌های دینی و علمی که بر اخلاق، راستگویی و امانت‌داری تأکید داشته‌اند، می‌تواند تأثیر بسزایی در شکل‌گیری نگرش‌ها و رفتارهای اخلاقی دانشجویان داشته باشد. لازم است برنامه‌های آموزشی، علاوه بر تقویت ویژگی‌های مثبت اخلاقی مانند باوجدان بودن و صداقت، به کاهش و تعدیل ویژگی‌های منفی شخصیتی نیز بپردازند.

برای پژوهش‌های آتی، پیشنهاد می‌گردد که به ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان در محیط‌های آموزشی توجه ویژه شود، برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای با محوریت تقویت ارزش‌های اخلاقی اسلامی طراحی و اجرا گردد، به معرفی الگوهای رفتاری موفق دینی و علمی پرداخته شود و ویژگی‌های منفی شخصیتی را در بروز تقلب کاهش داده و به تقویت ویژگی‌های مثبت اخلاقی با هدف تقویت ایده‌آل‌گرایی اخلاقی و کاهش ویژگی‌های تاریک شخصیت در محیط‌های دانشگاهی پرداخته شود. همچنین، بهره‌گیری از آموزه‌های غنی اسلام در زمینه اخلاق و تربیت می‌تواند راهگشای مطالعات آتی در این حوزه باشد و به ارائه راهکارهای مؤثرتری برای ارتقاء سلامت اخلاقی جامعه دانشگاهی کمک نماید.

تشکر و قدردانی

نویسندگان این مقاله بر خود لازم می‌دانند از دانشگاه ارومیه که امکان انجام این پژوهش را میسر نموده و همچنین کلیه دانشجویانی که در این پژوهش ما را همکاری کردند کمال تشکر و قدر دانی را داشته باشند.

منابع

قرآن کریم

احمدی، مرضیه، صالحی، مسلم، امیریان‌زاده، مژگان، احمدی، عباداله (۱۴۰۲). اثر بخشی الگوی مدیریت مدرسه محوری و شرایط محیطی بر عملکرد محتوای آموزشی دانش آموزان با نقش تعدیلگری ارزش های اخلاقی. مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی، ۲ (۸): ۲۹-۵۰.

<http://dx.doi.org/10.61186/qaiie.8.2.29>

اصلاحی، محمد، اصلاحی، رضا و سیدعباس زاده، میرمحمد (۱۴۰۲). پیش بینی تقلب تحصیلی آنلاین دانشجویان تحصیلات تکمیلی و نقش و تاثیر خودشیفتگی بر آن. مجله توسعه آموزش جندی شاپور اهواز، ۱۴ (۳): ۲۵۰-۲۶۵.

<https://doi.org/10.22118/edc.2022.345478.2099>

آتش‌روز، بهروز، پاک دامن، شهلا، و عسگری، علی (۱۳۸۷). پیش بینی پیشرفت تحصیلی از طریق میزان دلبستگی. خانواده پژوهی، ۴ (۱۴): ۱۹۳-۲۰۳.

https://jfr.sbu.ac.ir/article_95117.html

رضانعلی، رویائی، قدرت اله، طالب نیا، یحیی، یگانه، حساس، و صابر، جلیلی (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین فلسفه اخلاق فردی و ویژگی های جمعیت شناختی با رفتارهای کاهنده کیفیت حسابرسی. حسابداری مدیریت، ۱۶ (۱): ۱۵-۲۶.

<https://sanad.iau.ir/Journal/jma/Article/816393>

زلفی، سوسن و یزدانیان، نرگس (۱۴۰۲). ویژگی های تاریک شخصیت حسابرسان و تاثیر آنها بر ارزیابی ریسک تقلب. تحقیقات حسابداری و حسابرسی، ۱۵ (۵۷): ۱۷۹-۲۰۶.

<https://doi.org/10.22034/iaar.2023.172763>

صدیدی، ستار (۱۴۰۲). نقش واسطه‌ای پرخاشگری در ارتباط بین خودشیفتگی و جامعه‌پسندی: مدلی وارپیمانانس محور. پژوهش های روانشناسی اجتماعی، ۱۳ (۵۲): ۳۱-۵۲.

<https://doi.org/10.22034/spr.2024.437098.1911>

عبادی، مریم و ماشینچی عباسی، نعیمه (۱۴۰۰). نقش ابعاد چهارگانه تاریک شخصیت و هیجان خواهی در پیش بینی رفتارهای پرخطر جوانان شهر تبریز. فصلنامه پژوهش های نوین روانشناختی، ۱۶ (۶۳): ۷۳-۸۴.

https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/article_13012.html

عظیم‌پور، علیرضا، کریمیان، نوید، آذرنیوشان، مریم، پاستون، آزاده، و گل همیشه بهار، زهرا (۱۴۰۲). استدلال دانشجویان درباره تقلب در چهارچوب سازوکارهای تعهد‌گریزی اخلاقی. اخلاق در علوم و فناوری، ۱ (۱۸): ۱۲۳-۱۳۰.

<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.22517634.1402.18.1.16.3>

فاضلی‌راد، هادی، پیرزاده، مهرانه، بروکی میلان، بهمن، و نوری قاسم آبادی، ربابه (۱۴۰۳). بررسی روابط ساختاری سه‌گانه تاریک شخصیت و پرستش افراد مشهور با تأکید بر نقش میانجی دشواری در تنظیم هیجان. پژوهش های روانشناسی اجتماعی، ۱۴ (۵۴): ۱۵-۲۸.

<https://doi.org/10.22034/spr.2024.426259.1885>

فضلی، علی، و فولادچنگ، محبوبه (۱۳۹۸). رابطه وجدان تحصیلی با فرسودگی تحصیلی: نقش واسطه‌گری اهداف

پیشرفت. راهبردهای آموزش در علوم پزشکی. ۱۲ (۳): ۸۵-۹۷. <http://edcbmj.ir/article-1-1470-fa.html>

ماهینی، فاخته (۱۴۰۰). شناسایی مولفه‌های رفاه اجتماعی بر اساس دلالت‌های تربیت اخلاقی و اجتماعی مفهوم

«باید» از دیدگاه کانت. رفاه اجتماعی. ۲۱ (۸۳): ۳۰۵-۲۶۱. <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-3735-fa.html>

محمودفخه، هیمین (۱۴۰۱). پیش‌بینی بی‌تفاوتی اخلاقی بر اساس صفات تاریخ شخصیت و باور به دنیای عادل در

بازاریان شهر ارومیه در دوران کرونا. پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی. ۱۲ (۴۷): ۹۸-۱۱۴. <https://doi.org/10.22034/spr.2022.366117.1785>

مکوندی، فواد، و مرسلی سیده، کلثوم. (۱۴۰۳). استلزامات اخلاق اداری از منظر اسلام. اخلاق در علوم و فناوری.

۱۹، ۲۳۷-۲۴۴. <http://ethicsjournal.ir/article-1-3146-fa.html>

میرمهدی پور کوه کمر، سید جواد، و هندوسین آباد، شیلان، و سلیمانی، اسماعیل. (۱۴۰۳). بررسی مدل معادلات

ساختاری بین دینداری با سلامت روان: با آزمون نقش میانجی هوش معنوی در دانشجویان دانشگاه ارومیه. مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی ۹ (۱): ۱۵۲-۱۳۵. <https://doi.org/10.61186/qaiie.9.1.6>

References

Ahmadi, M., Salehi, M., Amirianzadeh, M., Ahmadi, E. (2023). The Effectiveness of School-Centered Management Model and Environmental Conditions on the Performance Students' Educational Content with the Moderating Role of Ethical Values. *qaiie*. 8(2), 29-50. <http://dx.doi.org/10.61186/qaiie.8.2.29>. [In Persian].

Atash Rooz, B., Pak Daman, Sh., & Askari, Ali (2008). Predicting academic achievement through attachment level. *Journal of Family Research*, 4(2), 193-203. http://jfr.sbu.ac.ir/article_95117.html?lang=en. [In Persian].

Azimpour, A., Karimian, N., Azarnioshan, M., Pastoon, A., & Gol Hamishe Bahar, Z. (2023). Students' reasoning about cheating in the framework of ethical commitment avoidance mechanisms. *Ethics in Science and Technology*, 18 (1): 123-130. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.22517634.1402.18.1.16.3>. [In Persian].

Baran, L., & Jonason, P. K. (2020). Academic dishonesty among university students: The roles of the psychopathy, motivation, and self-efficacy. *Plos one*, 15(8), e0238141. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0238141>

Christie, R., & Geis, F. L. (2013). *Studies in machiavellianism*. Academic Press.

Curtis, G. J. (2023). It Kant be all bad: Contributions of Light and Dark Triad traits to academic misconduct. *Personality and Individual Differences*. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2023.112262>

Curtis, G. J., Correia, H. M., & Davis, M. C. (2022). Entitlement mediates the relationship between dark triad traits and academic misconduct. *Personality and Individual Differences*, 191, 111563. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2022.111563>

- Ebadi, M. & Mashinchi Abbasi, N. (2021). The Role of Tetrad dark-sides Personality, Emotion Seeking in the Prediction of Tendency towards High Risk Behaviors in Tabriz Youth. *Journal of Modern Psychological Researches*, 16(63), 73-84. https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/article_13012.html [In Persian].
- Eriksson, L., McGee, T.R. (2015). Academic dishonesty amongst Australian criminal justice and policing university students: individual and contextual factors. *Int J Educ Integr* 11, 5. <https://doi.org/10.1007/s40979-015-0005-3>.
- Eslahi, M., Eslahi, R. & Seyedabbaszadeh, M. M. (2023). Predicting post graduate students online academic cheating and the role and effect of narcissism on its. *Educational Development of Judishapur*, 14(3), 250-265. <https://doi.org/10.22118/edc.2022.345478.2099>. [In Persian].
- Fazelirad, H., Pirzade, M., Bouruki, M. B., & Nouri-Qasemabadi, R. (2024). Investigating the political relations of the dark triad of personalities and celebrity worship with a challenge to the role of mediators in emotion regulation. *Social Psychology Research*, 14(54), 15-28. <https://doi.org/10.22034/spr.2024.426259.1885>. [In Persian].
- Fazli, A., & Fooladchang, M. (2019). The relation of academic conscience to academic burnout: The mediating role of academic goal orientation. *Journal of Education Strategies in Medical Sciences*, 12(3), 85-97. <http://edcbmj.ir/article-1-1470-fa.html>. [In Persian].
- Forsyth, D. (1980). R, "A Taxonomy of Ethical Ideologies," *Journal of Personality and Social Psychology*, 39(1), 175-184.
- Guo, Z., Li, W., Yang, Y., & Kou, Y. (2021). Honesty-Humility and unethical behavior in adolescents: The mediating role of moral disengagement and the moderating role of system justification. *Journal of Adolescence*, 90(1). <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2021.05.009>
- Guo, Z., Yang, Y., Li, W., Yao, X., & Kou, Y. (2023). Longitudinal relations among Honesty-Humility, moral disengagement, and unethical behavior in adolescents: A between- and within-person analysis. *Journal of Research in Personality*, 106, 104401. [https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(08\)60281-6](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60281-6)
- Jereb, E., Urh, M., Jerebic, J., & Šprajc, P. (2018). Gender differences and the awareness of plagiarism in higher education. *Social Psychology of Education: An International Journal*, 21(2), 409–426. <https://doi.org/10.1007/s11218-017-9421-y>
- Jonason, P. K., Webster, G. D. (2010). The dirty dozen: A concise measure of the dark triad. *Psychological Assessment*, 22(2): 420-432. <https://doi.org/10.1037/a0019265>
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2014). Introducing the short dark triad (SD3) a brief measure of dark personality traits. *Assessment*, 21(1), 28-41. <https://doi.org/10.1177/1073191113514105>
- Kang, Y. (Alice), Legendre, T. S., Lee, S. (Ally), & Baker, M. A. (2023). Heroes Rise in Tough Times: The Role of Ethical Idealism, Empathy, and Firm Responses to the COVID-19 Pandemic. *Cornell Hospitality Quarterly*, 65(2), 168-183. <https://doi.org/10.1177/19389655231214706>
- Kasler, J., Sharabi-Nov, A., Shinwell, E. S., & Hen, M. (2023). Who cheats? Do prosocial values make a difference? *BMC*. <https://doi.org/10.1007/s40979-023-00128-1>
- Kim, J. (2024). Linking Ethical Leadership to Organizational Citizenship Behavior and Unethical Pro-organizational Behavior. (*Doctoral dissertation*). Retrieved from <https://scholarcommons.sc.edu/etd/7886>

- Kokkinos, C. M., Antoniadou, N., & Voulgaridou, I. (2024). Majors unleashed: unravelling students' personality profiles across academic disciplines. *Current Psychology*, 43, 17635–17645. <https://doi.org/10.1007/s12144-024-05721-2>
- Lee, K., & Ashton, M. C. (2014). The HEXACO personality model. *European*. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.01.048>
- Lee, K., & Ashton, M. C. (2014). The HEXACO personality model. *European*. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.01.048>
- Mahini, F. (2022). Components of Social Welfare based on the Implications of Moral and Social Education of the Concept of "must" from Kant's opinion. *refahj*, 21(83), : 7. <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-3735-fa.html> .[Persian].
- Makvandi, F., Morsali, S. K.(2024). Requirements Of Administrative Ethics from the Perspective of Islam. *Ethics in Science and Technology*.19:237-244. <https://doi.org/10.22034/spr.2022.366117.1785>. [In Persian].
- McCabe, D. L., & Trevino, L. K. (1993). Academic Dishonesty: Honor Codes and Other Contextual Influences. *The Journal of Higher Education*, 64(5), 522. <https://doi.org/10.1023/A:1014893102151>
- Mir, F. A., & Rezapoor, M. (2024). The role of belief in the Return in justifying value judgments and critiquing the foundations of ethical utilitarianism. *Metafizika Journal*, , 7(3), 241-279. <https://doi.org/10.33864/2617-751X.2024.v7.i3.241-279>
- Mir-Mahdi-Pour Koohkamar, S. J., Hendusinabad, S., & Soleimani, E. (2024). The Model of Structural Equation between Religiosity and Mental Health with a Test on the Mediating Role of Spiritual Intelligence in Students of Urmia University. *qaiie*. 9(1), 135-152. <https://doi.org/10.61186/qaiie.9.1.6>. [In Persian].
- Ncu, F., & Güneş, D. (2021). The importance of moral sensitivity in nursing education: A comparative study. *Nursing Forum*, 56(3), 635–639. <https://doi.org/10.1111/nuf.12584>
- Oigo, M. L. A., Ileri, A. M., & Dinga, J. N. (2022). Gender differences in the dark triad personality traits and academic dishonesty. *IOSR Journal of Humanities and Social Science (IOSR-JHSS)*, 27(6, Series 2), 57–66. <https://doi.org/10.9790/0837-2706025766>
- Orok, E., Adeniyi, F., Williams, T., Dosunmu, O., Ikpe, F., Orakwe, C., & Kukoyi, O. (2023). Causes and mitigation of academic dishonesty among healthcare students in a Nigerian university. *International Journal for Educational Integrity*, 19(1), 13. <https://doi.org/10.1007/s40979-023-00135-2>
- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The Dark Triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality*. [https://doi.org/10.1016/S0092-6566\(02\)00505-6](https://doi.org/10.1016/S0092-6566(02)00505-6)
- Ramadanali, R., Qodratollah, T., Yahya, Yeganeh, H., & Saber, J. (2013). Investigating the relationship between individual moral philosophy and demographic characteristics with behaviors that reduce audit quality. *Management Accounting*. 6(16), 15-26. <https://sanad.iau.ir/Journal/jma/Article/816393>. [In Persian].
- Royae, R. A., Talebnia, Q., Hasas Yeganeh, Y., & Jalili, S. (2013). Investigating the relationship between individual moral philosophy and demographic characteristics with behaviors that

- reduce audit quality. *Management Accounting Research Quarterly*, 6(16), 15-26. <https://sanad.iau.ir/Journal/jma/Article/816393>. [In Persian].
- Seiler, S., Fischer, A., & Ooi, Y. P. (2010). An interactional dual-process model of moral decision-making to guide military training. *Military Psychology*, 22(4), 490-509. <https://doi.org/10.1080/08995605.2010.513270>
- Seyedi, S. (2023). The Mediating Role of Aggression In The Relationship Between Narcissism and Pro-sociality: A Variance-based Model. *Social Psychology Research*, 13(52), 31-52. <https://doi.org/10.22034/spr.2024.437098.1911>. [In Persian].
- Sijtsema, J. J., Garofalo, C., Jansen, K., & Klimstra, T. A. (2019). Disengaging from evil: Longitudinal associations between the dark triad, moral disengagement, and antisocial behavior in adolescence. *Journal of abnormal child psychology*, 47, 1351-1365. <https://doi.org/10.1007/s10802-019-00519-4>
- Sozon, M., Mohammad Alkharabsheh, O. H., Fong, P. W., & Chuan, S. B. (2024). Cheating and plagiarism in higher education institutions (HEIs): A literature review. *F1000Research*, 13, 788. <https://doi.org/10.12688/f1000research.147140.2>
- Srinivasan, R., & Aithal, P. S. (2025). The Concept of Self in Advaita Vedanta and Western Idealism: A Comparative Analysis of the Advaitic Idea of Atman-Brahman Identity with Immanuel Kant's Transcendental Idealism or Hegel's Absolute Idealism. *Poornaprajna International Journal of Philosophy & Languages (PIJPL)*, 2(1), 48-62. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15034495>
- Stephens, J. M. (2018). Bridging the divide: The role of motivation and self-regulation in explaining the judgment-action gap related to academic dishonesty. *Frontiers in Psychology*, 9(246), 1-15. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00246>
- Stucke, T. S., & Sporer, S. L. (2002). When a grandiose self image is threatened: Narcissism and self concept clarity as predictors of negative emotions and aggression following ego threat. *Journal of personality*, 70(4), 509-532. <https://doi.org/10.1111/1467-6494.05015>
- Surbakti, S. S. B., Harahap, R., & Hasanah, U. (2024). Future perspectives on the islamic personality model: Integrating spiritual, moral, intellectual, social, personal, and behavioral dimensions for holistic development. *Journal on Islamic Studies*, 1(1), 17-35.
- Taylor, A. (2013). Ethics training for accountants: Does it add up? *Meditari, Accountancy Research*, 21(2), 161-177. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-06-2012-0020>Literature: 1996-2003.
- Vadera, A. K., & Pathki, C. S. (2021). Competition and cheating: Investigating the role of moral awareness, moral identity, and moral elevation. *Journal of Organizational Behavior*, 42(8), 1060-1081. <https://doi.org/10.1002/job.2545>
- Yıldırım, M. (2024). The influence of personal moral philosophies on consumer responses to company moral transgressions: the role of moral reasoning strategies and moral intensity. *Asian Journal of Business Ethics*, 13(1), 291-322. <https://doi.org/10.1007/s13520-024-00205-9>
- Zhao, L., Hong, M., & Lee, K. (2024). Role of moral judgments and persistence in elementary school students' academic cheating. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 93, 101676. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2024.101676>

Zhao, L., Hong, M., & Lee, K. (2024). Role of moral judgments and persistence in elementary school students' academic cheating. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 93, 101676. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2024.101676>

Zolfi, S. & Yazdani, N. (2023). Dark Personality Traits of Auditors' and Their Effects on Fraud Risk Assessment. *Accounting and Auditing Research*, 15(57), 179-206. <https://doi.org/10.22034/iaar.2023.172763>. [In Persian].

